

KKTC Merkez Bankası 2024 Yılı Faaliyet Raporu

41/2001 Sayılı KKTC Merkez Bankası Yasası'na göre Banka'nın amacı,

“Kalkınma planları ve yıllık programlara uygun olarak, ekonomik gelişmeye yardımcı olacak biçimde para-kredi politikalarını uygulamak, bankacılık sistemini düzenlemek ve denetlemek” olup,

Banka, “Tasarruf sahiplerinin haklarını ve bankaların düzenli ve emin bir şekilde çalışmasını tehlikeye sokabilecek ve ekonomide önemli zararlar doğurabilecek her türlü işlem ve uygulamaları önlemek, kredi sisteminin etkin bir şekilde çalışmasını sağlamak üzere gerekli karar ve tedbirleri almak ve uygulamak” ile yükümlüdür.

© KKTC Merkez Bankası, 2024**Adres**

Bedreddin Demirel Caddesi,
Lefkoşa - KKTC

Yazışma Adresi

P.K. 857, Lefkoşa - KKTC

Telefon

+90 392 - 611 5000

Faks

+90 392 - 228 5240

Web Sitesi

<http://www.kkctcmerkezbankasi.org>

E-mail

ileti@kkctcmerkezbankasi.org

Bu Rapor, KKTC Merkez Bankası Yönetim Kurulu'nun onayı ile hazırlanmış ve yayımlanmıştır.

Bu raporda yayınlanan veriler geçici verilerden derlenmiştir. Önceki raporlar ve/veya internet sitemizdeki verilerle karşılaştırıldığında farklılıklar görmek mümkün olup, kamuoyunu bilgilendirmek amacıyla hazırlanan bu rapordaki veriler kanıt gösterilmek suretiyle KKTC Merkez Bankası'ndan herhangi bir hak veya değişiklik talebinde bulunulamaz.

Bu yayının tüm hakları saklıdır. Sadece, ticari amaçlı olmayan eğitim, araştırma vb. çalışmalarda kaynak gösterilerek kullanılabilir.

İÇİNDEKİLER

ÖNSÖZ	vi
1. ORGANİZASYON VE YÖNETİM	2
1.1 Organizasyon Şeması	2
1.2 Kurumsal Yönetim	3
1.3 İdare Merkezi ve Merkez Şube	8
2. KAYNAKLAR	19
2.1 İnsan Kaynakları	19
2.2 Mali Kaynaklar	22
2.3 Teknik Kaynaklar	24
3. FAALİYETLER	27
3.1 Para Politikası Araçları	27
3.2 Düzenleme Faaliyetleri	33
3.3 İzin ve Uygulama Faaliyetleri	34
3.4 Denetim Faaliyetleri	36
3.5 Ödeme Sistemleri	40
3.6 Nakit Hareketleri	42
3.7 Havaleler	42
3.8 Rezerv Yönetimi	43
3.9 Kamu Haznedarlığı ve Borç Yönetimi	44
3.10 Risk Merkezi	46
3.11 Hesap Verebilirlik ve İletişim	47
3.12 Kurumsal Hizmetler	49
3.13 Diğer	51
4. FİNANSAL TABLOLAR	54
4.1 Bilanço - Aktif Hesaplar	54
4.2 Bilanço - Pasif Hesaplar	57
4.3 Kâr-Zarar Tablosu	59
4.4 Kâr Dağılımı - 2024	61
5. EK TABLOLAR	63

GRAFİKLER

Grafik 2.1 Personelin Hizmet Sınıflarına Göre Yüzde Dağılımı	20
Grafik 2.2 Personelin Eğitim Düzeyine Göre Yüzde Dağılımı	21
Grafik 2.3 Konsolide Bütçe Harcamaları	23
Grafik 2.4 Bütçe Uygulama Sonuçları	24

TABLolar

Tablo 2.1 Eğitim Programlarına Katılan Personel Sayısı	22
Tablo 3.1 Reeskont Faiz Oranları	28
Tablo 3.2 Disponibilite Oranları	29
Tablo 3.3 Yasal Karşılık Oranları	29
Tablo 3.4 Yasal Karşılık Bakiyeleri	30
Tablo 3.5 Türk Parası Yasal Karşılıklar	30
Tablo 3.6 Türk Lirası ile Döviz Mevduatı Yasal Karşılıklarına Uygulanan Faiz Oranları	31
Tablo 3.7 Türk Lirası ve Döviz Mevduata Uygulanan Faiz Oranları	31
Tablo 3.8 31/12/2024 tarihi itibarıyla Vadesi Gelmemiş Merkez Bankası Senetleri	32
Tablo 3.9 Bankalararası Para Piyasası İşlemleri	32
Tablo 3.10 Elektronik Ödeme Sistemi İşlemleri	41
Tablo 3.11 Tahsil – Tediye Toplamları	42
Tablo 3.12 Bankalar Adına Gelen ve Giden Havaleler	43
Tablo 3.13 Bankalar Tarafından Risk Merkezinden Gerçek Zamanlı Olarak Yapılan Sorguların Türlerine Göre Dağılımı (Adet)	46
Tablo 3.14 KKTC Merkez Bankası - Yayınlar	47
Tablo 3.15 Zaman Aşımına Uğrayan Mevduatın Yıllara Göre Dağılımı	51
Tablo 3.16 Kredi Kartı İşlemlerine İlişkin Faiz Oranları (%)	52
Tablo 4.1 Bilanço	54
Tablo 4.2 Nakit ve Nakit Benzeri Değerler	55
Tablo 4.3 Krediler	55
Tablo 4.4 Sabit Kıymetler	56
Tablo 4.5 Diğer Aktifler	56
Tablo 4.6 Bankalar Mevduatı	57
Tablo 4.7 Piyasa İşlemleri	57
Tablo 4.8 Fonlar	58
Tablo 4.9 Özkaynaklar	59
Tablo 4.10 Kâr/Zarar	60
Tablo 4.11 Kâr Dağılımı	61

KISALTMALAR

AB	Avrupa Birliği
ABD	Amerika Birleşik Devletleri
APİ	Açık Piyasa İşlemleri
ATM	Otomatik Vezne Makinesi/Bankamatik
BoE	İngiltere Merkez Bankası
BDDK	Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurumu
BPP	Bankalararası Para Piyasası
BT	Bilgi Teknolojileri
DPÖ	Devlet Planlama Örgütü
EÖS	Elektronik Ödeme Sistemleri
e-imza	Elektronik İmza
KEÖS	Kurumsal Elektronik Ödeme Sistemi
KFDF	Kredi Faiz Destek Fonu
KGF	Kredi Garanti Fonu
Banka	Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti Merkez Bankası
MDC	Menkul Değerler Cüzdanı
MMK	Mevduat Munzam Karşılıkları
RTGS	Gerçek Zamanlı Ödeme ve Mutabakat Sistemi
SPK	Sermaye Piyasası Kurulu
TGA	Tahsili Gecikmiş Alacaklar
THP	Tekdüzen Hesap Planı
TL/TP	Türk Lirası/Türk Parası
TMSFİF/Fon	Tasarruf Mevduatı Sigortası ve Finansal İstikrar Fonu
TRP	Tekdüzen Raporlama Paketi
UBB	Uluslararası Bankacılık Birimi
YP	Yabancı Para
\$/Dolar	ABD doları
€/EUR	Avro
£/GBP	Sterlin

TANIMLAR

Duran Değerler:	Demirbaşlar + Gayrimenkuller
Döner Değerler/Nakit ve Nakit Benzeri Değerler:	Kasa + Altın + Menkul Değerler Cüzdanı + Bankalar
Mevduat Munzam Karşılıkları:	Nezindeki Mevduat + Hariçteki Muhabirler
	Yasal Karşılıklar

ÖNSÖZ

KKTC Merkez Bankası (Banka), KKTC bankacılık sektörüne ilişkin mevzuatın uluslararası standartlara yakınlaşması, politika araçlarının ülkemizin ekonomik gelişimine yardımcı olacak biçimde kullanılması ve mevduat sahiplerinin hak ve menfaatlerinin korunması yönündeki çalışmalarına 2024 yılında da devam etmiştir.

Bankalar nezdindeki hesaplardan yurt içindeki diğer bankalardaki hesaplara, elektronik ortamda, doğrudan, süratli ve güvenli olarak para transferi yapılabilmesi amacıyla Banka tarafından kurulup, işletilen Elektronik Ödeme Sistemi (EÖS), 2024 yılında, 7 gün 24 saat kesintisiz hizmet verecek şekilde yeniden yapılandırılmıştır. Böylelikle, banka müşterilerinin mesai saatleri dışında ve tatil günlerinde de para transferi gerçekleştirebilmelerine imkân sağlanmıştır. Ayrıca, nakit kullanımının azaltılması ve ödemelerin bankalar üzerinden hesaben gerçekleştirilmesini desteklemek amacıyla Bankaca, EÖS üzerinden gerçekleştirilen para transferlerinde bankaların müşterilerinden alabileceği ücretlere üst sınır getirilmiştir.

Desteklenmesi öngörülen alanlara düşük faizli kredi kullandırılması amacıyla yasal karşılıklardan finansman sağlanması uygulaması 2024 yılında da sürdürülmüştür. Bu kapsamda ilk defa konut sahibi olacak gerçek kişilerin konut alımlarına destek olmak amacıyla oluşturulan “II. İlk Evim Konut Kredisi Paketi” kapsamında 400 milyon TL ve ülkemizdeki tarımsal ve hayvansal üretim kapasitesinin artırılması ve sektörde verimliliğin desteklenmesi amacıyla oluşturulan “Tarımsal Mekanizasyon Kredisi Paketi” kapsamında 68 milyon TL tutarında kredi kullandırılmıştır.

Merkez Bankası’nın kadro sayısı, KKTC Merkez Bankası Teşkilat Yasası ile 393 olarak belirlenmiştir. Bu sayıya sözleşmeli olarak görev yapan Başkan ve Başkan Yardımcıları da dâhildir. 2024 yılı faaliyet dönemi sonu itibarıyla, kadrolu statüde görev yapan personel sayısı 112’dir. Kadrolu personel sayısına Engellileri Koruma, Rehabilitasyon ve İstihdam Yasası çerçevesinde istihdam edilen 2 personel ve 10 geçici personel dâhil edildiği zaman 2023 yılında 117 olan toplam personel

sayısının, 2024 yılında 124'e yükseldiği görülmektedir. 2024 yılı faaliyet dönemi içinde 4 çalışan emekliye ayrılmış, 4'ü kadrolu, 7'si geçici, olmak üzere 11 yeni personel istihdamı gerçekleşmiştir. 2024 yılında eğitim faaliyetleri kapsamında, çevrim içi, yüz yüze ve yurt içi olarak gerçekleştirilen eğitim programlarına toplam 49 personel iştirak etmiştir.

2024 yıl sonu itibarıyla Banka bilançosu aktif toplamı, önceki yıla göre yüzde 42,9 artarak 153.449,7 milyon TL'ye yükselmiştir. Banka 2023 yılı bilançosu aktif toplamının yüzde 95,7'sini oluşturan nakit değerler, bankalardan alacaklar ve menkul değerler cüzdanı, 2024 yıl sonu itibarıyla aktif toplamının yüzde 93,2'sini oluşturmuştur. 2024 yılında Banka'nın kârı önceki yıla göre yüzde 29,5 artmış ve 6.850,9 milyon TL olmuştur.

Banka yönetim anlayışının en temel unsurlarından biri olan şeffaflık ve hesap verilebilirliğin gereği olarak hazırlanan KKTC Merkez Bankası 2024 Yılı Faaliyet Raporu, ilgili yıla ait bilgi ve değerlendirmeleri içermektedir. Bu vesileyle tüm mesai arkadaşlarıma özverili çalışmalarından ötürü teşekkür ederim.

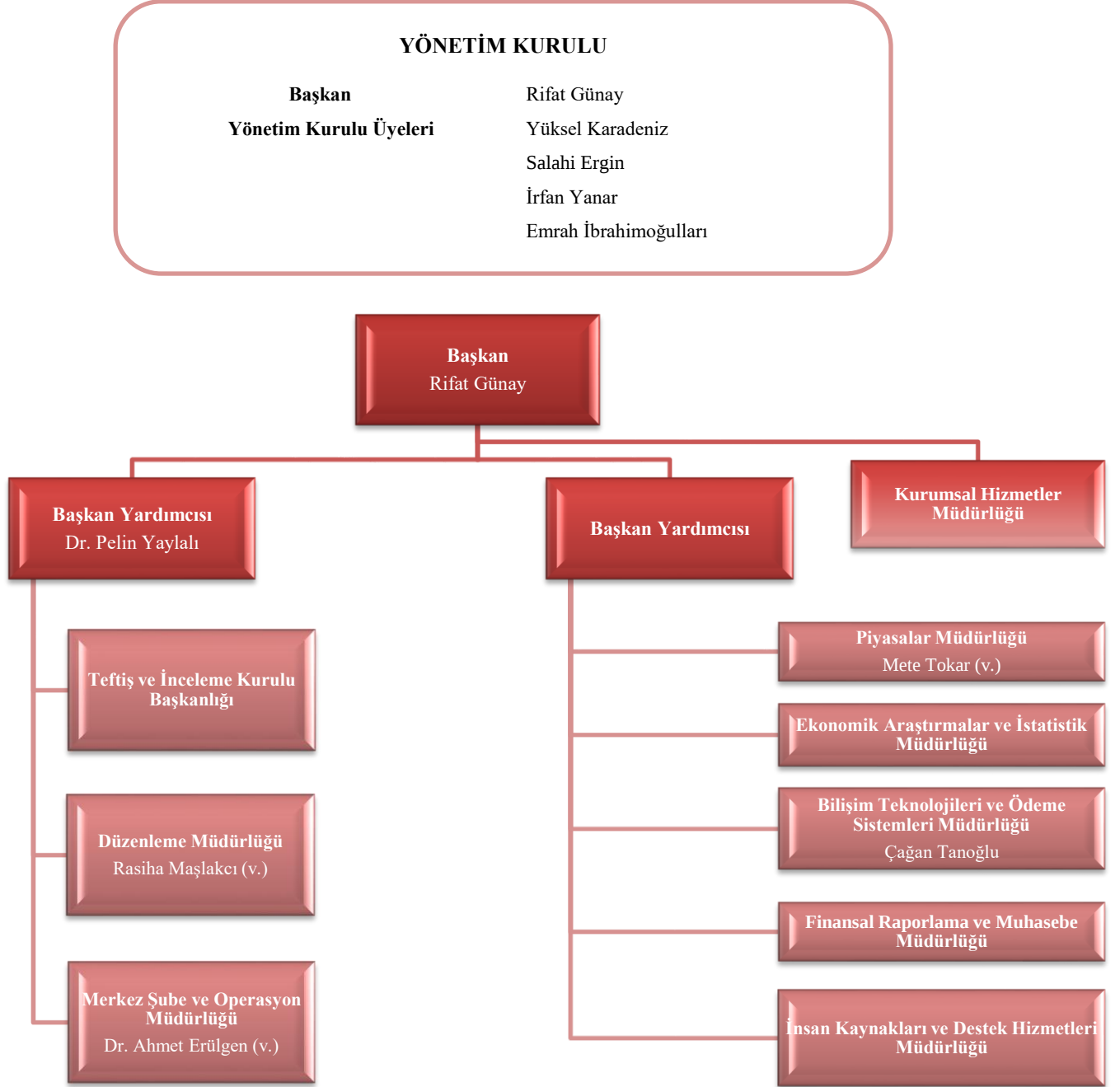
Saygılarımla,

Rifat GÜNAY
Başkan

ORGANİZASYON VE YÖNETİM

1. ORGANİZASYON VE YÖNETİM

1.1 Organizasyon Şeması

KKTC Merkez Bankası'nın organizasyon ve yönetim yapısı, 41/2001 sayılı KKTC Merkez Bankası Yasası ile 57/1987 sayılı KKTC Merkez Bankası Teşkilat Yasası ve bu yasalara istinaden hazırlanan mevzuatla düzenlenmiştir. Banka'nın Yönetim Kurulu ve Başkanlık Makamının oluşumu 41/2001 sayılı yasada, personel yapısı ile kadrolar 57/1987 sayılı yasada belirlenmiştir. 57/1987 sayılı yasanın 51 (1) (A) maddesi altında düzenlenen Merkez Bankası İdare, Teşkilat ve Hizmetleri Tebliği ile Banka'ya yasayla verilen görevlerin birimler arasında dağılımı yapılmıştır.

1.2 Kurumsal Yönetim

41/2001 sayılı KKTC Merkez Bankası Yasası'nın 9. maddesine göre Banka'nın organları/kurumsal yönetim yapısı; Yönetim Kurulu, Başkan, Başkan Yardımcısı, İdare Merkezi ve Merkez Şube'den oluşmaktadır.

1.2.1 Yönetim Kurulu

Yönetim Kurulu, Banka'nın en üst düzeydeki karar organıdır. Yönetim Kurulu, yasa ile verilen görev ve yetkilerini kendi sorumluluğu altında bağımsız olarak yerine getirmektedir. Yönetim Kurulu, KKTC Merkez Bankası Yasası gereğince atanan bir Başkan ile dört üyeden oluşmaktadır. Kurul, ayda en az bir kez olmak üzere, asgari üç üyenin katılımıyla toplanmakta ve en az üç üyenin aynı yöndeki oyu ile karar almaktadır. Merkez Bankası Başkan Yardımcıları ise Yönetim Kurulu toplantılarına oy hakkı olmaksızın katılabilmektedirler.

KKTC Merkez Bankası Başkanı, Başbakan tarafından Bakanlar Kurulu'nun onayıyla beş yıl için atanmaktadır. Bu süre sonunda yeniden atanması mümkündür. Yönetim Kurulu üyelerinin atanmaları Bakanlar Kurulu tarafından dört yıllık süreler için yapılmaktadır. Yasaya göre, görev süresi dolan üyelerin yeniden atanmaları mümkündür.

KKTC Merkez Bankası Başkanı ve aynı zamanda Yönetim Kurulu Başkanı Sn. Rifat Günay, Yönetim Kurulu üyeleri ise Sn. Yüksel Karadeniz, Sn. Salahi Ergin, Sn. İrfan Yanar ve Sn. Emrah İbrahimogulları'dır.

YÖNETİM KURULU ÜYELERİMİZ

Rifat Günay
Başkan

Yüksel Karadeniz
Üye

Salahi Ergin
Üye

İrfan Yanar
Üye

Emrah İbrahimogulları
Üye

41/2001 sayılı KKTC Merkez Bankası Yasası'nın 5. maddesinde Banka'nın ve 11. maddesinde ise Banka Yönetim Kurulu'nun görev ve yetkileri tanımlanmıştır.

Banka'nın temel görevi, Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti'nin para ve bankacılık sisteminin düzenlenmesi ve denetimi için gerekli işlemleri yapmaktır. Bunlara ilave olarak finansal sistemde istikrarı sağlayıcı, para ve döviz piyasaları ile ilgili düzenleyici tedbirleri almak da Merkez Bankası'nın görevleri arasındadır.

Merkez Bankası'nın diğer yetki ve görevleri aşağıdaki tablodadır:

❖ Mali piyasaları izlemek amacıyla bankalar ve diğer mali kuruluşlardan ve bunları düzenlemek ve denetlemekle görevli kurum ve kuruluşlardan gerekli bilgileri istemek ve istatistiki bilgi toplamak.
❖ Ekonomik koşulları göz önünde bulundurarak merkez bankaları tarafından yapılması gerekli olan işlemleri yerine getirmek.
❖ Bankalar ile kredi vermek amacıyla kurulmuş diğer kuruluşları denetlemek.
❖ Finansal sistemde istikrarı sağlayıcı ve para ve döviz piyasaları ile ilgili düzenleyici tedbirleri almak.
❖ Mali piyasaları izlemek ve ödeme mutabakat sistemleri kurmak, kurulmuş ve kurulacak sistemlerin kesintisiz işlemlerini ve denetimini sağlayacak düzenlemeleri yapmak, ödemeler için elektronik ortam da dâhil olmak üzere kullanılacak yöntemleri ve araçları belirlemek.
❖ Para ve kredi hacmini düzenlemek.
❖ KKTC'nin uluslararası ihtiyatlarını düzenleyip yönetmek.
❖ Para ve kredi politikası konusunda Bakanlar Kurulu tarafından incelenmesi istenecek hususlar hakkında görüşlerini bildirmek suretiyle Devletin mali ve ekonomik danışmanlığını yapmak.
❖ Uluslararası mali ve ekonomik ilişkilerde Devletin mali ajanlığını yapmak.
❖ Devletin bankacılığını yapmak ve mali acentesi olmak.
❖ Olağanüstü hallerde ve TMSFİF'nin kaynaklarının ihtiyacı karşılamaması durumunda, belirleyeceği usul ve esaslara göre bu Fona avans vermek.
❖ Tasarruf sahiplerinin haklarını ve bankaların düzenli ve emin bir şekilde çalışmasını tehlikeye sokabilecek ve ekonomide önemli zararlar doğurabilecek her türlü işlem ve uygulamaları önlemek, kredi sisteminin etkin bir şekilde çalışmasını sağlamak üzere gerekli karar ve tedbirleri almak ve uygulamak.
❖ Ülke altın ve döviz rezervlerini yönetmek.
❖ Nihai kredi mercii olarak bankalara kredi vermek.

Banka'nın bilançosuna, kâr ve zarar hesabına, bütçesine, faaliyet raporuna, taşınmaz mallarına, personeline, kredilere ve yasal karşılıklara ilişkin konuları inceleyip karara bağlamak, banka tarafından yapılabilecek diğer bankacılık hizmetlerini saptamak, KKTC Bankacılık Yasası uyarınca bankaların denetimi ile ilgili planlamaları yapmak, mali bünyelerinin zayıflamasını önlemek amacıyla uyulması gereken esas ve usulleri belirlemek, uygulanacak rasyolar ve diğer oranlara dair hususları tespit etmek Yönetim Kurulu'nun yetki ve görevleri arasında bulunmaktadır.

Banka Yönetim Kurulu'nun görev ve yetkileri aşağıdaki tabloda ayrıntılı olarak verilmiştir.

❖ Bankacılık Yasası uyarınca, bankaların denetimi hususunda gerekli önlemleri almak, mali bünyelerinin zayıflamasını önlemek amacıyla uymaları gereken esas ve usulleri belirlemek ve uygulanacak rasyolar ve diğer oranlarla ilgili hususları saptamak ve uygulamak ve Bankacılık Yasası uyarınca belirlenen yetkiler çerçevesinde karar almak.
❖ Merkez Bankası'nın kendi işlemlerinde uygulayacağı faiz oranları ile ücret ve komisyonları saptamak.
❖ Merkez Bankası plasmanları üzerinde tür ve miktar bakımından düzenleyici önlemleri almak ve genel kredi hacmi ile genel kredi hacmi içinde kredi türlerinin sektörel ve konular itibarıyla dağılımını ayarlamak.
❖ Merkez Bankası'nca açılacak kredilerin esas ve koşulları ile reeskont ve avans limitlerini saptamak.
❖ Yasal karşılıklara ilişkin, 41/2001 sayılı yasanın 23. maddesinde belirtilen hususları saptamak.
❖ Merkez Bankası'nın bilanço, kâr ve zarar hesabını inceleyip karara bağlamak.
❖ Merkez Bankası'nın idare, teşkilat ve hizmetlerine ilişkin düzenlemeler yapmak.
❖ Merkez Bankası ihtiyacı için taşınmaz mal satın almak veya kiralamak ve Merkez Bankası'nın sahip olduğu taşınmaz malları gerektiğinde satmak.
❖ Kabul edilen hadler üstündeki tutarlara ve kıymetlere ilişkin sulh ve terkin konularında karar vermek.
❖ Merkez Bankası'nın yıllık bütçesini ve faaliyet raporunu onaylamak.
❖ Merkez Bankası personelini atamak ve bankayı yükümlülük altına sokacak personelin imza yetkilerini belirlemek.
❖ Merkez Bankası'nca yapılabilecek diğer bankacılık işlemlerini ve hizmetleri saptamak.
❖ Başkan tarafından tetkik ve onaya sunulacak hususlar hakkında karar almak.
❖ Kredi kartlarının isdar ve kabulüne ilişkin esas ve koşulları belirlemek.
❖ Uluslararası Bankacılık Birimleri'nin denetimlerini gerçekleştirmek, etkin ve düzenli çalışmalarını sağlamak üzere gerekli önlemleri almak.
❖ Tüketici Kredileri Yasası kapsamında faaliyet gösteren kuruluşlar ve tüketici kredi sözleşmelerine taraf olanlar ile ilgili esas ve usulleri belirlemek.
❖ Finansal Kiralama, Faktoring ve Finansman Şirketleri ile Tefeciliğin Önlenmesine İlişkin Yasa kapsamına giren kuruluşlara kuruluş ve faaliyet izni vermek, şirketlerin yönetim yapıları ve iç sistemleri ile ilgili karar almak, şirketlerin gözetim ve denetimine ilişkin usul ve esasları belirlemek.

1.2.2 Başkanlık

Başkanlık, Başkan ve Başkan Yardımcılarından oluşmakta ve Banka'nın üst düzey icra makamını oluşturmaktadır.

Başkan

En yüksek icra amiri sıfatıyla Başkan, Merkez Bankası'nın yurt içi ve yurt dışında temsil edilmesini, Banka'nın yürütmekle mükellef olduğu yasalara uyulmasını, Yönetim Kurulu tarafından alınan kararların yürütülmesini, Banka'nın sevk ve idaresini sağlamaktadır.

Rifat Günay
Başkan

Başkan Yardımcıları

Merkez Bankası Başkan Yardımcıları, Başbakan tarafından Bakanlar Kurulu'nun onayıyla atanmaktadır. Başkan yardımcıları, Başkan tarafından yapılacak görev bölümünde kendilerine bağlanacak birimleri gereği gibi yürütmekle mükelleftirler. Başkan'ın yokluğunda Başkan'a vekâlet etmekle görevlendirilen Başkan Yardımcısı, Başkan'ın tüm yetkilerini kullanabilmektedir.

Dr. Pelin Yaylalı
Başkan Yardımcısı

1.3 İdare Merkezi ve Merkez Şube

Banka Yönetim Kurulu tarafından, Merkez Bankası Yasası'nın 51 (1) (A) maddesinin verdiği yetkiye istinaden hazırlanan Merkez Bankası İdare, Teşkilat ve Hizmetleri Tebliği, Banka'ya verilmiş olan görevlerin, İdare Merkezi ile Şube arasında dağılımını, çalışanların eşgüdüm içerisinde etkin ve verimli çalışmalarını sağlamayı amaçlamaktadır. Banka kendisine verilen görevleri, söz konusu tebliğ ile belirlenen aşağıdaki Birimler ve Şube aracılığıyla yerine getirmektedir.

Teftiş ve İnceleme Kurulu Başkanlığı

Teftiş ve İnceleme Kurulu Başkanlığı, Merkez Bankası Yasası, Bankacılık Yasası ve diğer mevzuatla Banka'ya verilen görevlerle ilgili olarak hazırlanacak dönemsel programlar çerçevesinde ve/veya Başkanlık tarafından gerekli görüldüğü zamanlarda bankalar ile diğer kuruluşlar nezdinde teftiş ve inceleme yapmakla yükümlüdür. Ayrıca, mali sektörde faaliyet gösteren ve Merkez Bankası yetki alanında olan kuruluşların uzaktan denetimi kapsamında verilerini toplamak, incelemek, analiz etmek, mevzuata uygun biçimde çalışıp çalışmadıklarını izlemek ve tespit edilen bulguları raporlamak, Merkez Bankası birimlerini ve Merkez Şube'nin bütün işlemlerini, ilgili yasa, tebliğ ve diğer mevzuatın tanıdığı yetkiler ve verdiği görevler çerçevesinde teftiş etmek, incelemek, araştırmalar yapmak ve gerektiğinde soruşturma yapmakla yükümlüdür.

Düzenleme Müdürlüğü

Rasiha Maşlakcı
Müdür (v.)

Düzenleme Müdürlüğü, düzenlemesi Merkez Bankası yetkisinde olan kuruluşların mevzuatı ile ilgili düzenleme taslaklarını hazırlamak, bu kuruluşların uyacakları esas ve usulleri belirlemek, denetimler sonucunda tespit edilen bulguları Merkez Bankası nezdindeki diğer bilgi ve belgeler ile birlikte değerlendirmek, gereken tedbirlerin alınmasını sağlamak ve uygulanmasını takip etmekle görevlidir. Bunlara ek olarak, kuruluşların idari para cezası ve/veya mensuplarının adli ceza gerektiren uygulamalarının tespit edilmesi durumunda, gerekli işlemlerin yürütülmesini sağlamak ve Merkez Bankası'nın yaptığı düzenlemeler ile uluslararası kural ve uygulamaların uyumunu sağlamak amacıyla gerekli çalışmaları yapmak görevleri arasında yer almaktadır.

Piyasalar Müdürlüğü**Mete Tokar****Müdür (v.)**

Piyasalar Müdürlüğü, açık piyasa işlemleri ile döviz ve efektif piyasaları işlemlerini gerçekleştirmek, belirlenen kredi limitleri, reeskont ve avans faiz oranlarını duyurmak, Merkez Bankası'na yapılan kredi başvurularını almak, değerlendirmek, kredilerin kullanılması ile ilgili esas ve usulleri belirlemek, nakden ve hesaben ödemeler ile mevduat, havale ve senet tahsili işlemlerinin yapılmasına ilişkin esas ve usulleri belirlemek, yasal karşılığa tabi yükümlülük ve genel disponibilite ile ilgili düzenlenen cetvellerin kontrolünü yapmakla sorumludur. Ayrıca, Tasarruf Mevduatı Sigortası Primlerinin Tahsil Usul ve Esasları Tebliği'ne istinaden düzenlenen cetvellerin kontrolünü yapmak, bankalar nezdinde zaman aşımına uğrayan her türlü mevduat, emanet ve alacaklarla ilgili işlemleri yürütmek, kredi kartları işlemlerinde uygulanacak azami akdi ve gecikme faizi oranları ile ilgili çalışmaları yürütmek, Merkez Bankası'nın rezerv yönetimi ile ilgili işlemleri gerçekleştirmek, döviz ve efektif kurlarını ilan etmek ve Maliye Bakanlığı adına Devlet İç Borçlanma Senetlerinin ihracı, bu kıymetlerin geri alımı ve değişimi işlemlerini yürütmek de diğer görevleri arasında yer almaktadır.

Ekonomik Araştırmalar ve İstatistik Müdürlüğü

Yurt içi ve yurt dışı ekonomik gelişmeleri izlemek ve dönemsel raporlar hazırlamak, ekonomik ve mali konularda araştırma ve değerlendirmeler yapmak, bunları Başkanlığın ve Başkanlık tarafından uygun görülecek birimler ile diğer kişi ve kuruluşların kullanımına sunmak, ödemeler dengesi istatistiklerini uluslararası kavram ve standart kayıt sistemine uygun olarak oluşturmak, bu amaçla gerektiğinde anket yapmak/yaptırmak, bankacılık sektörü ile ilgili tablo ve raporlar hazırlamak ve sektörel değerlendirmeler yapmak Ekonomik Araştırmalar ve İstatistik Müdürlüğü'nün görevleri arasındadır. Ayrıca müdürlük, Yönetim Kurulu'na finansal sektör gelişmelerine ilişkin bilgi sunmak, Başkanlık tarafından istenen çalışma ve araştırmaları yürütmek, Merkez Bankası Bültenini ve Faaliyet Raporunu hazırlamak ve merkez bankacılığı ve ekonomi alanında yenilikçi fikirleri araştırmak, incelemek ve bu alanda literatüre katkı yapmakla yükümlüdür.

Bilişim Teknolojileri ve Ödeme Sistemleri Müdürlüğü

Çağan Tanoğlu
Müdür

Bilişim ile ilgili stratejiler oluşturmak, bu alandaki teknolojik gelişmeleri yakından takip etmek, orta ve uzun vadeli planlar geliştirmek, bilişim sistemlerinin hazırlanması, kullanılması ve taleplerin karşılanmasına yönelik standartları belirlemek, bilgi güvenliği politikalarını oluşturmak ve uygulanmasını sağlamak ve bilişim güvenliği konusunda çalışmalar yapmak Bilişim Teknolojileri ve Ödeme Sistemleri Müdürlüğü'nün görevleri arasındadır. Bunlara ek olarak, Merkez Bankası ödeme ve menkul kıymet mutabakat sistemlerinin kurulması işlemlerini yürütmek, etkin ve verimli bir şekilde işletmek ve bu sistemlerin belirlenen politikalar çerçevesinde geliştirilmesini sağlamak, ödeme araçlarının geliştirilmesi ve istikrarlı bir şekilde sürdürülmesi amacıyla uyulması gereken usul ve esasları belirlemek, bankalar arası takas odası işlemlerinin faaliyet raporunu hazırlamak, çek takas işlemlerinin sonuçlarını takip etmek, ulusal banka hesap numarası kullanımına ilişkin düzenlemeleri hazırlamak ve uygulamayı takip etmek, Risk Merkezi kanalıyla risk bilgilerini merkezileştirerek rapor hazırlamak ve geri bildirimi sağlamak üzere yapılan işlemleri yürütmek de görevleri arasında yer almaktadır.

Finansal Raporlama ve Muhasebe Müdürlüğü

Finansal Raporlama ve Muhasebe Müdürlüğü, Merkez Bankası'nın muhasebe sisteminin düzenli bir şekilde işlemesi ve geliştirilmesi için gereken tedbirleri almak ve düzenlemeleri yapmak, İdare Merkezi ve Merkez Şube işlemlerine ilişkin muhasebe kayıtları ile kanunen tutulması zorunlu defterleri tutmak ve muhafaza etmek, personelin maaş, ücret ve özlük haklarına ilişkin ödeme ve tahsilat işlemlerini yapmakla sorumludur. Muhasebe ve finansal raporlama konularında Uluslararası Finansal Raporlama Sistemi gibi uluslararası uygulamaları takip ederek bu yönde çalışmalar yapmak, Merkez Bankası'nın mali yıl bütçesini hazırlamak, uygulamak, takip etmek ve bilanço, parasal tablolar ve Başkanlık tarafından talep edilen diğer raporları ve vaziyetleri hazırlamak da bu müdürlüğün görevleri arasında yer almaktadır.

Kurumsal Hizmetler Müdürlüğü

Kurumsal Hizmetler Müdürlüğü, Yönetim Kurulu kararı alınması gereken konulara ilişkin birimler tarafından hazırlanan müzekkere ve eklerini incelemek ve bunları gündemin belirlenmesi amacıyla Başkan'ın bilgisine sunmak, Yönetim Kurulu toplantı gündemini hazırlamak, Resmî Gazete'de yayımlanması gereken kararlar ile diğer düzenlemelerin Başbakanlığa gönderilmesine ilişkin işlemleri yapmak, Yönetim Kurulu'nun sekretarya hizmetlerini yürütmek ve Merkez Bankası'nın uluslararası kuruluşlar ile kurumsal ilişkilerini düzenlemekle yükümlüdür. Ayrıca, Merkez Bankası politikalarının ve uygulamalarının kamuoyuna duyurulmasını, tanıtılmasını ve kamuoyunda doğru algılanmasını sağlamak, Merkez Bankası'nın görev, yetki ve sorumluluk alanına giren tüm mevzuatın ve mevzuat gereği duyurusu yapılması gereken işlemlerin Merkez Bankası resmi internet sitesinde yayınlanmasını sağlamak, Merkez Bankası tarafından düzenlenmesi öngörülen konferans, seminer, çalıştay ve benzeri toplantıları organize etmek ve Merkez Bankası'nın kültür, sanat, çevre ve sosyal etkinliklerini planlamak da görevleri arasında yer almaktadır.

İnsan Kaynakları ve Destek Hizmetleri Müdürlüğü

İnsan Kaynakları ve Destek Hizmetleri Müdürlüğü, personelin ücret ve diğer mali haklarına ilişkin düzenlemeler yapmak, performans değerlendirme yöntemlerini geliştirmek ve uygulamak, emeklilik ile ilgili işlemleri yürütmek, Merkez Bankası Başkan, Başkan Yardımcıları, Yönetim Kurulu üyeleri ve personelin atama, özlük, emeklilik ve benzeri işlemlerini yürütmek, personelin performansını değerlendirme ölçütleri ile meslek ilkelerinin tespitine yönelik çalışmaları diğer birimlerle işbirliği içinde oluşturmak ve Merkez Bankası'nın mal ve hizmet alım satımı ile ihale, haberleşme, arşiv, güvenlik, iç hizmet işlerini yürütmek ve gerekli düzenlemeleri yapmakla sorumludur. Merkez Bankası personelinin eğitim ihtiyaçlarının tespiti ve genel eğitim politikasının oluşturulmasına yönelik çalışmaları yürütmek, Banka'nın teşkilat şemasını hazırlamak, birimlerin yetki görev ve sorumluluklarını düzenlemek ve iş verimliliğinin artırılması için çalışmalar yapmak da görevleri arasındadır.

Merkez Şube ve Operasyon Müdürlüğü

Dr. Ahmet Erülgen
Müdür (v.)

Merkez Şube ve Operasyon Müdürlüğü, Banka mevzuatı ile Başkanlık ve birimler tarafından verilecek talimatlar doğrultusunda kredi, kambiyo, cari hesap, takas, çek yasaklıları, zaman aşımına uğrayan mevduatın takibi, para nakilleri, vezne ve şube işlemlerini yürütmekle ve söz konusu işlemlerin muhasebe kayıtlarını tutmakla sorumludur. Ayrıca Merkez Bankası tarafından yapılacak her türlü bankacılık işlemlerinde uygulanacak komisyon ücret ve masrafları tahsil etmek, Merkez Bankasının Türk lirası ve döviz mevduat hesaplarından yapılacak nakden ve hesaben ödemeler ile mevduat, havale ve senet tahsili işlemlerini yapmak, reeskont kredilerine ilişkin verilen talimatları yerine getirmek, hazine hesaplarıyla ilgili işlemleri yürütmek, düzenlemek ve takip etmek, hazinenin talimatları doğrultusunda işlemleri yürütmek, ödeme sistemleri ile ilgili operasyon işlemlerini yürütmek görevleri arasındadır.

KAYNAKLAR

2. KAYNAKLAR

2.1 İnsan Kaynakları

KKTC Merkez Bankası personelinin hak ve yükümlülükleri, KKTC Cumhuriyet Meclisi'nin 16 Temmuz 1987 tarihli birleşiminde kabul olunan 57/1987 sayılı KKTC Merkez Bankası Teşkilât Yasası ile düzenlenmiştir. 57/1987 sayılı yasada, 27 Haziran 2024 tarihinde yürürlüğe giren 48/2024 sayılı değişiklik yasası ile yapılan düzenlemeler sonucunda KKTC Merkez Bankası Teşkilât Yasası'na yeni kadrolar eklenmiş ve 205 olan kadro sayısı 393'e yükselmiştir. Buna göre, KKTC Merkez Bankası'nın faaliyetleri, İdare Merkezi ve Merkez Şube'de istihdam edilen yöneticilik, mesleki ve teknik hizmetler, genel hizmetler, kitabet hizmetleri, güvenlik hizmetleri, yardımcı teknik hizmetler ve yardımcı genel hizmetler sınıflarına atanan sürekli personel tarafından yürütülmektedir.

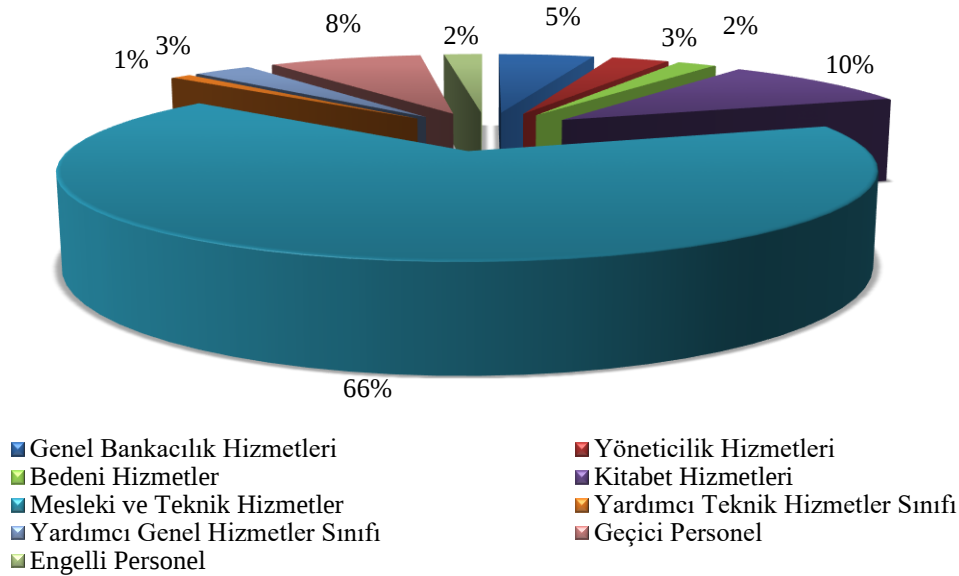
2.1.1 Kadro ve Personel Durumu

Merkez Bankası'nın kadro sayısı, KKTC Merkez Bankası Teşkilat Yasası ile 393 olarak belirlenmiştir. Bu sayıya sözleşmeli olarak görev yapan Başkan ve Başkan Yardımcıları da dâhildir. 2024 yılı faaliyet dönemi sonu itibarıyla, kadrolu statüde görev yapan personel sayısı 112'dir. Kadrolu personel sayısına Engellileri Koruma, Rehabilitasyon ve İstihdam Yasası çerçevesinde istihdam edilen 2 personel ve 10 geçici personel dahil edildiği zaman 2023 yılında 117 olan toplam personel sayısının, 2024 yılında 124'e yükseldiği görülmektedir. 2024 yılı faaliyet dönemi içinde 4 çalışan emekliye ayrılmış, 4'ü kadrolu, 7'si geçici, olmak üzere 11 yeni personel istihdamı gerçekleşmiştir.

Merkez Bankası personelinin hizmet gruplarına göre dağılımı incelendiğinde, 2024 yılsonu itibarıyla, Banka'nın 124 personelinin yüzde 3'ü yöneticilik hizmetleri sınıfında, yüzde 66'sı mesleki ve teknik hizmetler sınıfında, yüzde 10'u kitabet hizmetleri sınıfında, yüzde 1'i yardımcı teknik hizmetler sınıfında, yüzde 3'ü yardımcı genel hizmetler sınıfında, yüzde 2'si bedeni hizmet gerektiren yardımcı hizmetleri sınıfında, yüzde 5'i genel bankacılık hizmetleri sınıfında, yüzde 2'si 64/1993 sayılı Engellileri Koruma, Rehabilitasyon ve İstihdam Yasası altında istihdam edilen personel ve yüzde 8'i geçici personel olarak görev yapmaktadır.

Grafik 2.1 Personelin Hizmet Sınıflarına Göre Yüzde Dağılımı

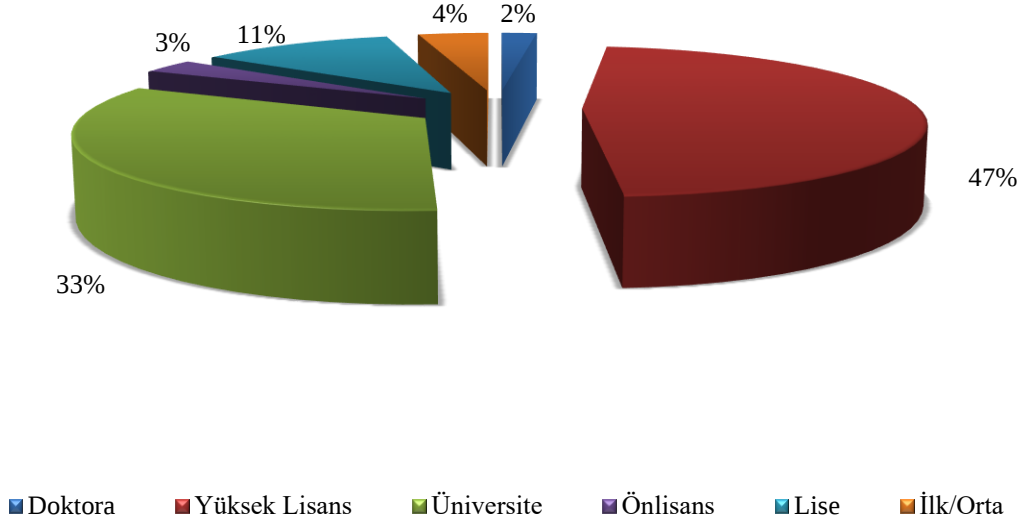

Kaynak: KKTC Merkez Bankası

Personelin eğitim düzeylerine göre dağılımı incelendiğinde; 2024 yılsonu itibarıyla, toplam 124 personelin 3'ünün doktora, 58'inin yüksek lisans, 41'inin lisans, 3'ünün ise ön lisans derecesine sahip olduğu görülmektedir. Personelin kalanının 14'ü lise, 5'i ilköğretim ve ortaokul mezunudur.

2024 yılsonu itibarıyla, doktoralı personel sayısının toplam içindeki payı yüzde 2, yüksek lisanslı personel sayısının payı yüzde 47, üniversite mezunu personelin payı yüzde 33, önlisans mezunu personelin payı yüzde 3, lise mezunu personelin payı yüzde 11, ilk ve ortaokul mezunlarının payı ise yüzde 4'tür.

Grafik 2.2 Personelin Eğitim Düzeyine Göre Yüzde Dağılımı

Kaynak: KKTC Merkez Bankası

2.1.2 Eğitim Faaliyetleri

Banka personelinin gelişimi ve Banka uygulamalarının uluslararası standartlara yükseltilmesi açısından büyük önem verilen eğitim faaliyetleri 2024 yılında da devam etmiştir. Bu çerçevede Türkiye Bankalar Birliği (TBB) tarafından düzenlenen çevrim içi eğitimlere 44 personel, İngiltere Merkez Bankası tarafından düzenlenen çevrim içi eğitimlere 3 personel katılmıştır. Bunun yanı sıra Kuzey Kıbrıs Bankalar Birliği tarafından yurt dışında düzenlenen yüz yüze eğitime 2 personel katılım sağlamıştır.

2024 yılında eğitim faaliyetleri kapsamında, çevrim içi, yüz yüze ve yurt içi olarak gerçekleştirilen eğitim programlarına yöneticilik hizmetleri sınıfından 3, mesleki ve teknik hizmetler sınıfından 38, kitabet hizmetleri sınıfından 6, engelli personel sınıfından 1 ve geçici personel sınıfından 1 kişi iştirak etmiştir.

Tablo 2.1 Eğitim Programlarına Katılan Personel Sayısı

	Yurt İçi		Yurt Dışı	
	2023	2024	(75 çevrim içi, 1 yüz yüze)	(47 çevrim içi, 2 yüz yüze)
			2023	2024
Yöneticilik Hizmetleri Sınıfı	2	-	18	3
Genel Bankacılık Hizmetleri Sınıfı	8	-	35	-
Kitabet Hizmetleri Sınıfı	-	-	5	6
Yardımcı Hizmetler Sınıfı	-	-	-	-
Geçici Personel	-	-	-	1
Engelli Personel	-	-	1	1
Mesleki ve Teknik Hizmetler Sınıfı	1	-	17	38
Toplam	11	-	76	49

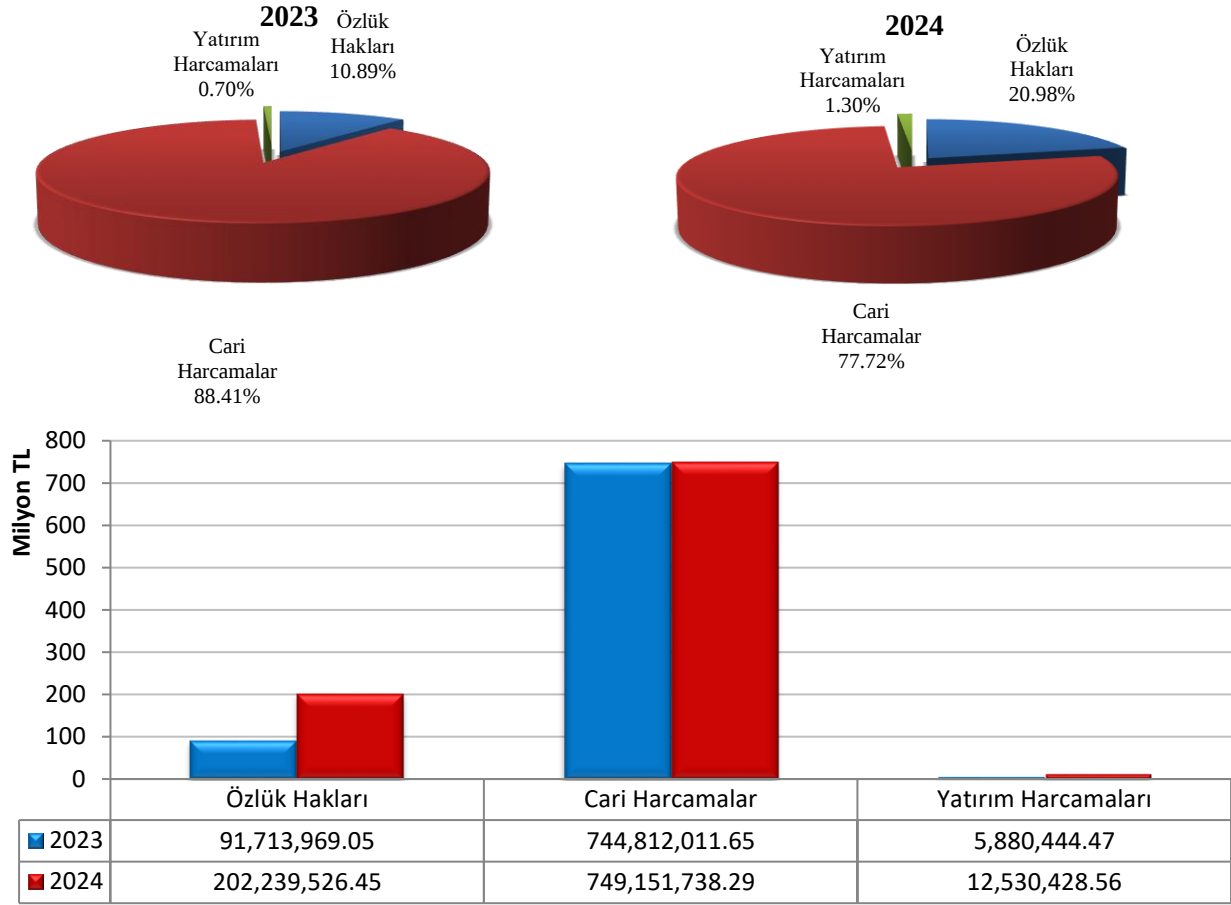
Kaynak: KKTC Merkez Bankası

2.2 Mali Kaynaklar

KKTC Merkez Bankası Yönetim Kurulu, bütçe harcama cetvellerinde saptanan hizmet ve faaliyetlerin yürütülmesi için 28 Aralık 2023 tarihli ve 1378 sayılı karar ile Banka'nın 2024 Mali Yılı Bütçesi'ni onaylamıştır. Banka konsolide bütçe harcamaları, cari harcamalar, özlük hakları ve yatırım harcamalarından oluşan üç ayrı başlık altında sınıflandırılmıştır.

2023 yılında Banka'nın toplam bütçe harcaması 842,4 milyon TL iken, 2024 yılında yüzde 14,42 artarak 963,9 milyon TL olarak gerçekleşmiştir. 2024 yılında Banka bütçesinin yüzde 78'i olan 749,2 milyon TL cari harcamalara, yüzde 21'i olan 202,2 milyon TL ise özlük haklarına kullanılmıştır. 2023 yılında bütçe harcamalarının yüzde 88'i cari harcamalar, yüzde 11'i ise özlük hakları için kullanılmıştı.

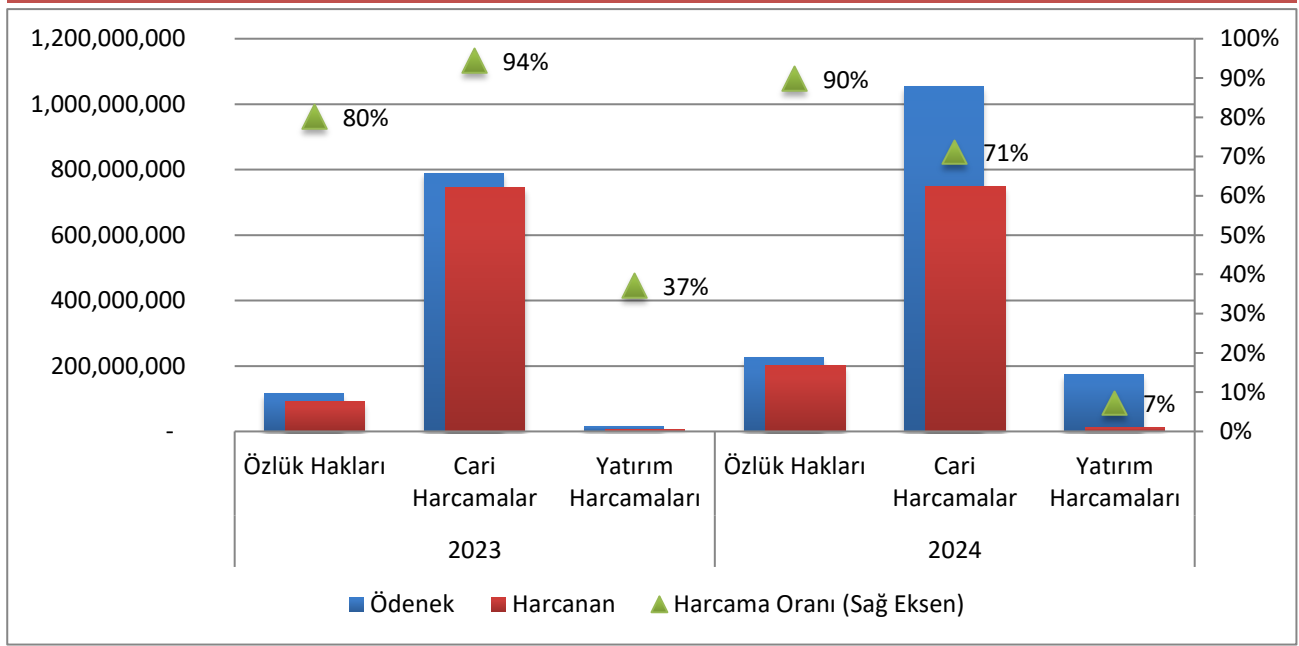
Grafik 2.3 Konsolide Bütçe Harcamaları

Kaynak: KKTC Merkez Bankası

Banka'nın bütçe uygulama sonuçlarına göre, 2023 yılında özlük hakları için ayrılan ödeneklerin harcama oranı yüzde 80 iken, cari harcamalarda bu oran yüzde 94, yatırım harcamalarında ise yüzde 37 olarak gerçekleşmiştir. 2023 Mali Yılı Bütçesi'nde ayrılan ödeneklerin toplam harcama oranı yüzde 92 seviyesindeydi. 2024 yılı bütçesinde ayrılan ödeneklerin harcama oranı özlük hakları kaleminde yüzde 90, cari harcamalarda yüzde 71 ve yatırım harcamalarında yüzde 7 olarak gerçekleşmiştir. 2024 Mali Yılı Bütçesi'nde ayrılan ödeneklerin toplam harcama oranı yüzde 66 olarak gerçekleşmiştir.

Grafik 2.4 Bütçe Uygulama Sonuçları

Kaynak: KKTC Merkez Bankası

2.3 Teknik Kaynaklar

Proje ve yazılım geliştirme ve bakım hizmetleri kapsamında, Banka'ya kazandırılan idari ve operasyonel uygulamalar ile Banka'nın yetkinliği artırılmıştır. Bankamızın faaliyetleri için ihtiyaç duyulan donanım ve yazılımların tedarik çalışmaları tamamlanmış ve ilgili birimlere kurulumları gerçekleştirilmiştir. Bunların yanı sıra, bu hizmetler kapsamında uygulamaların bakım ve güncellemeleri düzenli olarak yapılmıştır. Ayrıca, Kredi Garanti Fonu ile Tasarruf Mevduatı Sigortası ve Finansal İstikrar Fonu'na yazılım desteği verilmiştir.

Kamu Mali Bilişim Sisteminin geliştirilmesi konusunda Türkiye Cumhuriyeti Hazine ve Maliye Bakanlığı ile Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti Maliye Bakanlığı tarafından başlatılan çalışmalar kapsamında, Hazine ve Muhasebe Dairesi tarafından yapılacak ödemelerin Bankamız aracılığıyla hak sahibi gerçek ve tüzel kişilerin banka hesaplarına aktarılmasına yönelik çalışmalar devam etmektedir.

E-işlem hesap hareketleri servisine ek olarak, E-işlem platformunu kullanan Bankalar için "E-Dekont" yazılımı tamamlanarak devreye alınmıştır. Bu sayede Bankalar artık dekontlarını e-işlem platformu üzerinden almaktadırlar.

Türk lirası, ABD doları, avro ve sterlin olmak üzere dört farklı para cinsinden yurt içi para transferi yapılmasını sağlayan Elektronik Ödeme Sistemi'nin 7 gün 24 saat boyunca kesintisiz hizmet verecek bir yapıya dönüştürülmesi yönündeki teknik çalışmalar tamamlanmıştır. 1 Nisan 2024 tarihi itibarıyla 14 bankanın ve 4 Ekim 2024 tarihinden itibaren ise tüm bankaların 7/24 kesintisiz çalışan Elektronik Ödeme Sistemine (EÖS) katılımı sağlanmıştır.

FAALİYETLER

3. FAALİYETLER

KKTC Merkez Bankası Yasası'nın 4. maddesinde belirtildiği üzere, Banka'nın temel amacı kalkınma planları ve yıllık programlara uygun olarak, ekonomik gelişmeye yardımcı olacak biçimde para-kredi politikalarını uygulamak, bankacılık sistemini düzenlemek ve denetlemektir.

Söz konusu temel amaç doğrultusunda, bankanın para-kredi politikaları ile ilgili yetki ve görevleri yasanın 5. maddesinde, Banka Yönetim Kurulu'nun yetki ve görevleri ise 11. maddesinde düzenlenmiştir. Bu konularla ilgili politikalar 22, 23 ve 24. maddelerde, işlem ve uygulamalar ise 31, 32, 33, 34, 35. maddeler ile geçici 2, 3, 4, 5 ve 7. maddelerde açıkça belirtilmiştir. Banka, Yasa'nın kendisine verdiği görev ve yetkilere dayanarak krediler, yasal karşılıklar, faiz oranları, reeskont işlemleri, Merkez Bankası senetleri, ödeme sistemleri, bankalararası para piyasası konularında gerekli düzenlemeleri yapmakta ve tedbirleri almaktadır.

3.1 Para Politikası Araçları

Para politikası araçları doğrudan ve dolaylı olmak üzere iki kısma ayrılmaktadır. KKTC Merkez Bankası para politikası aracı olarak genellikle reeskont penceresi (kredi) işlemleri, yasal karşılık oranları ile disponibilite uygulamasından oluşan dolaylı araçları kullanmaktadır. Bunun yanında 2009 yılından itibaren Bankalararası Para Piyasası (BPP) oluşturularak dört para cinsinde, bankacılık sektörünün günlük likiditeye ulaşması ve fazla likiditenin plase edilmesi olanağı sağlanmıştır. 2014 yılından itibaren ihracına başlanan Merkez Bankası senetleri ile sektöre likit kaynaklarını değerlendirebileceği bir araç sunulmuştur.

3.1.1 Dolaylı Politika Araçları:

a. Reeskont Penceresi (Kredi İşlemleri)

KKTC Merkez Bankası Yasası'nın 31. maddesi kısa vadeli senet ve vesikaların reeskonta ve avansa kabulüne ilişkin Merkez Bankası yetkilerini düzenlemektedir. Buna göre banka;

- ❖ Vadelerinin bitimine en çok dokuz ay kalmak koşuluyla turizm, eğitim, sanayi, maden ve tarım işleriyle uğraşan gerçek veya tüzel kişilerin, bankalara tevdi edilecek ticari senetlerini,
 - ❖ Vadelerinin bitimine en çok dört ay kalmak koşuluyla diğer kişilerin bankalar tarafından tevdi edilecek ticari senet ve vesikalarını,
 - ❖ Küçük sanat erbabı ve kooperatiflerin kredi gereksinimlerini karşılamak üzere bankalar tarafından, vadelerine en çok dokuz ay kalmış olmak koşuluyla tevdi olunacak senetlerini,
- reeskonta kabul etmektedir.

Bu bağlamda Banka'nın Türk lirası reeskont kredi faiz oranlarında 2024 yılı içerisinde 2 kez değişikliğe gidilmiştir. 26 Kasım 2024 tarihli Yönetim Kurulu kararı ile belirlenen reeskont kredi faiz oranları aşağıdaki tabloda verilmektedir. 2024 yılı sonunda Türk lirası reeskont faiz oranları yüzde 46,50 – 55 aralığındadır. Buna göre, Türk lirası ticari reeskont kredi faiz oranı yüzde 55, sanayi, ihracat, turizm, eğitim ve tarım sektörleri reeskont kredileri faiz oranı yüzde 48,50'dir. Küçük esnafa kullandırılan reeskont kredi faiz oranı yüzde 46,50'dir. Yabancı para reeskont kredilerine uygulanan faiz oranlarında 2024 yılında herhangi bir değişiklik yapılmamıştır. Döviz mukabili avans faiz oranı TL'de yüzde 50, yabancı para ise yüzde 5 olarak uygulanmaktadır.

Tablo 3.1 Reeskont Faiz Oranları

Reeskont Faiz Oranları

	TL	ABD doları	Avro	Sterlin
Ticari	55,00	5,00	5,00	5,00
Sanayi	48,50	5,00	5,00	5,00
İhracat	48,50	5,00	5,00	5,00
Turizm	48,50	5,00	5,00	5,00
Eğitim	48,50	5,00	5,00	5,00
Tarım	48,50	-	-	-
Küçük Esnaf	46,50	-	-	-
Döviz Mukabili Avans	50,00	5,00	5,00	5,00

Kaynak: KKTC Merkez Bankası (31.12.2024 itibarıyla)

2024 yılında Banka tarafından reeskont kredisi kullandırılmamıştır.

b. Disponibilite ve Yasal Karşılık Uygulamaları

41/2001 sayılı KKTC Merkez Bankası Yasası'nın 23 (1) maddesi gereğince, bankaların tesis etmeleri gereken genel disponibiliteye ilişkin esas ve usuller ile bankaların taahhütlerine karşılık bulundurmaları gereken genel disponibilitenin en düşük oranı Banka tarafından çıkarılan tebliğle belirlenmektedir.

26 Şubat 2013 tarihli Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe giren Genel Disponibilite Tebliği'ne göre, bankaların taahhütlerine karşılık bulundurmaları gereken asgari oran yüzde 10'dur. Ancak bankalar, yurt dışındaki bankalarda bulundurdıkları paraların ve yurt dışından satın aldıkları menkul kıymetlerin toplamının özkaynaklarını aşması halinde, kademeli şekilde farklı oranlarda disponibilite tutmakla yükümlüdürler.

Tablo 3.2 Disponibilite Oranları

Yurt dışındaki bankalarda bulundurulan paralar + yurt dışından satın alınan menkul kıymetlerin toplam miktarı,	Özkaynaklarının	1 katını aşması halinde	%12
		2 katını aşması halinde	%14
		3 katını aşması halinde	%16
		4 katını aşması halinde	%18
		5 katını aşması halinde	%20

Kaynak: KKTC Merkez Bankası

2024 yıl sonu itibarıyla gerçekleşen ortalama disponibilite oranlarına göre, kamu eliyle yönetilen bankalar tutulması gereken ortalama asgari oranın 5,75 puan, özel sermayeli bankalar 6,84 puan ve şube bankaları 14,98 puan üzerinde disponibl değer bulundurmaktadır. Bankacılık sektörünün ortalama gerçekleşen disponibilite oranı, tutulması gereken ortalama asgari disponibilite oranının 7,97 puan üzerindedir.

Banka, 41/2001 sayılı Yasa'nın 23. maddesi uyarınca, yasal karşılığa tabi yükümlülükler ve yasal karşılığın yatırılma zamanı ile gerektiğinde ödenecek faiz dâhil olmak üzere uygulama esas ve şartlarını da belirlemektedir. Banka Yönetim Kurulu'nun 27 Aralık 2019 tarih ve 1072 sayılı Kararı ile belirlenmiş olan yürürlükteki yasal karşılık oranları aşağıda verilmektedir.

Tablo 3.3 Yasal Karşılık Oranları

	TP	YP	Kıymetli Maden
Üç aya kadar vadeli mevduatlarda (üç ay dâhil)	8,00	8,00	0
Üç aydan uzun altı aya kadar vadeli mevduatlarda (altı ay dâhil)	7,00	7,00	0
Altı aydan uzun bir yıla kadar vadeli mevduatlarda (bir yıl dâhil)	6,00	6,00	0
Bir yıldan uzun vadeli mevduatlarda	5,00	5,00	0
Mevduat hariç diğer yükümlülüklerde	8,00	8,00	0

Kaynak: KKTC Merkez Bankası

KKTC’de faaliyet gösteren bankaların 2023 ve 2024 yılsonlarında KKTC Merkez Bankası nezdindeki toplam yasal karşılık bakiyeleri Tablo 3.4’te gösterilmektedir.

Tablo 3.4 Yasal Karşılık Bakiyeleri

(x Bin)	Aralık 2023	Aralık 2024
TL	2.272.981	4.824.856
ABD doları	97.531	104.693
Avro	88.335	90.393
Sterlin	186.739	193.412
Toplam TL Karşılık	14.724.636	20.285.342

Kaynak: KKTC Merkez Bankası

2020 yılından itibaren uygulamaya konulan Kredi Faiz Destek Fonu (KFDF) destekli ve Kredi Garanti Fonu (KGF) garantili kredi programları kapsamında kullanılan krediler ile 2023 yılında uygulamaya konan “İlk Evim Konut Kredisi Paketi” kapsamında kullanılan kredilerin yasal karşılık tutarlarından indirilmesi uygulamasına 2024 yılında da devam edilmiştir.

14 Aralık 2023 tarih ve 1375 sayılı Banka Yönetim Kurulu kararıyla uygulamaya konan “İl. İlk Evim Konut Kredisi Paketi” ve “Tarımsal Mekanizasyon Kredi Paketi” kapsamında bankalarca kullanılan kredilerin de yasal karşılıklardan indirilmesine imkân sağlanmıştır. Bu çerçevede, “İl. İlk Evim Konut Kredisi Paketi” kapsamında 400 milyon TL ve “Tarımsal Mekanizasyon Kredi Paketi” kapsamında 68 milyon TL tutarında kredi kullanılmıştır.

2024 yıl sonu itibarıyla, Banka tarafından belirlenen usul ve esaslar çerçevesinde bankaların kullandıkları Konut ve Tarımsal Mekanizasyon Kredileri için 744.576.077 TL, buna ek olarak KGF Portföy Programları için 73.057.924 TL olmak üzere toplam 817.634.001 TL, bankaların KKTC Merkez Bankası nezdinde tesis etmekle yükümlü oldukları Türk lirası yasal karşılık tutarlarından indirilmiştir.

Tablo 3.5 Türk Parası Yasal Karşılıklar

Tesis Edilmesi Gereken TL Tutarlar	KFDF ve KGF Kapsamında Kullanılan Krediler İçin Yapılan İade	ROM Opsiyonu	Tesis Edilen TL Tutarlar
6.011.790.946	817.634.001	369.300.831	4.824.856.114

Not: 31/12/2024 tarihi itibarıyla.

c. Rezerv Opsiyon Mekanizması (ROM)

KKTC Merkez Bankası 15 Mart 2018 tarih ve 990 sayılı Yönetim Kurulu Kararı ile bankalara ROM kapsamında, KKTC Merkez Bankası nezdinde bulundurulması gereken Türk lirası yasal karşılık tutarının yüzde 10'u oranındaki kısmını yabancı para (ABD doları, avro, sterlin) ile tesis etme imkânı sağlamıştır. 2024 yılında ROM'dan yararlanan banka sayısı 11'dir. 2024 yılında Türk lirası yerine tesis edilen yabancı para karşılık oranı yüzde 7,65 ve 369,3 milyon TL büyüklüğündedir.

d. Yasal Karşılık Faiz Oranları

Banka Yönetim Kurulu, 2024 yılında bankaların Banka nezdindeki yasal karşılık mevcutlarına uygulanan faiz oranlarında değişikliğe gitmemiştir.

Tablo 3.6 Türk Lirası ile Döviz Mevduatı Yasal Karşılıklarına Uygulanan Faiz Oranları

Yürürlük Tarihi	Para Cinsi			
	TL	\$	€	£
01.12.2023	15,00	1,00	0,75	1,00

Kaynak: KKTC Merkez Bankası

e. Mevduat Faiz Oranları

2024 yılında Banka, nezdindeki faize tabi mevduat hesaplarına uygulanacak faiz oranlarında bir defa değişikliğe gitmiş olup, söz konusu değişiklik sonrası oranlar aşağıdaki tabloda sunulmuştur.

Tablo 3.7 Türk Lirası ve Döviz Mevduata Uygulanan Faiz Oranları

Yürürlük Tarihi	Para Cinsi			
	TL	\$	€	£
29.03.2024	46,00	2,00	1,25	2,00

Kaynak: KKTC Merkez Bankası

3.1.2 Doğrudan Politika Araçları:

Banka, bankaların kısa vadeli likidite ihtiyaçlarının karşılanması, likidite fazlalığının sterilize edilmesi ve kârlılığının artırılması amacıyla;

- ❖ Merkez Bankası senet ihracı
- ❖ Bankalararası Para Piyasası enstrümanlarını kullanmaktadır.

a. Merkez Bankası Senetleri

41/2001 sayılı Merkez Bankası Yasası'nın Merkez Bankası'na verdiği yetkiler doğrultusunda, bankacılık sektöründe oluşan dönemsel likidite fazlalıklarının sterilizasyonu, ekonominin genel likiditesinin etkin bir şekilde düzenlenmesi ve finansal piyasaların derinliğinin artırılması amacıyla, Merkez Bankası senedi ihracı gerçekleştirilmektedir. Banka, 2024 yılı içerisinde 5 adet ABD doları, 17 adet avro ve 29 adet sterlin olmak üzere toplam 51 adet senet ihraç ihalesi düzenlemiştir. 31 Aralık 2024 itibarıyla vadesi dolmamış senetlerin para cinslerine göre dağılımları aşağıdaki gibidir:

Tablo 3.8 31/12/2024 tarihi itibarıyla Vadesi Gelmemiş Merkez Bankası Senetleri

Vade	TL	ABD doları	Avro	Sterlin
1-3 Ay	-	-	100.000.000	195.000.000

Kaynak: KKTC Merkez Bankası

b. Bankalararası Para Piyasası

KKTC Merkez Bankası, ekonominin likiditesini düzenlemek amacıyla Eylül 2009 tarihinden itibaren BPP işlemleri gerçekleştirmektedir. Bankalar piyasadan, Banka Yönetim Kurulu tarafından belirlenen global limit üzerinden, aktif büyüklüklerine göre tahsis edilen borç alabilme limitleri dâhilinde öngörülen teminatları sağlamak suretiyle borçlanabilmektedirler. Banka Yönetim Kurulu 5 Temmuz 2024 tarihli ve 1403 sayılı kararı ile BPP işlemleri için global limit tutarını 4 milyar TL veya muadili döviz olarak belirlemiştir.

31 Aralık 2024 tarihi itibarıyla BPP çerçevesinde gerçekleştirilen vadesi henüz dolmamış işlemlerin toplamı aşağıda verilmektedir:

Tablo 3.9 Bankalararası Para Piyasası İşlemleri

Vade	TL	ABD doları	Avro	Sterlin
Gecelik	41.727.600.000.-	114.725.000-	133.875.000.-	227.225.000-
1 Hafta	95.000.000.-	-	.-	-
2 Hafta	-	-	-	-
1 Ay	-	-	400.000-	-
3 Ay	-	-	-	-
6 Ay	-	-	-	-

Kaynak: KKTC Merkez Bankası

3.2 Düzenleme Faaliyetleri

Banka, 62/2017 sayılı Bankacılık Yasası, 41/2001 sayılı KKTC Merkez Bankası Yasası, 41/2008 sayılı Uluslararası Bankacılık Birimleri (UBB) Yasası, 31/2020 sayılı Tüketici Kredileri Yasası, 43/2020 sayılı Finansal Kiralama, Faktoring ve Finansman Şirketleri ile Tefeciliğin Önlenmesine İlişkin Yasa ve 58/2014 sayılı Banka Kartları ve Kredi Kartları Yasası'nın kendisine verdiği yetkiler doğrultusunda uluslararası uygulamaları da dikkate alarak düzenlemeler yapmaktadır. Banka'nın düzenleme görevleri kapsamında 2024 yılında gerçekleştirdiği düzenleme faaliyetleri aşağıda sunulmaktadır.

3.2.1 Bankaların Kredi Yönetimine İlişkin İyi Uygulama (Değişiklik) Rehberi

62/2017 sayılı Bankacılık Yasası'nın 17'nci maddesinin 3'üncü fıkrasının (I) bendi ve 22'nci maddesinin Banka'ya verdiği yetkiye dayanarak çıkarılan Bankaların Kredi Yönetimine İlişkin İyi Uygulama (Değişiklik) Rehberi 20 Kasım 2024 tarih ve 238 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanmıştır. Tebliğ değişikliği ile Rehberin 180'inci maddesi kaldırılmıştır.

3.2.2 EÖS 7/24 Kesintisiz Çalışma Sistemine Geçişe Yönelik Düzenlemeler

Elektronik Ödeme Sistemi'nin 7 gün 24 saat boyunca kesintisiz hizmet verecek bir yapıya dönüştürülmesi amacıyla hazırlanan "Elektronik Ödeme Sistemi Hakkında Tebliğ" 29 Şubat 2024 tarih ve 44 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe girmiştir. Bu kapsamda Elektronik Ödeme Sistemi Kuralları İzahnamesi de yeni sisteme uygun olacak şekilde yeniden düzenlenmiştir. Ayrıca, nakit kullanımının azaltılması ve ödemelerin bankalar üzerinden hesaben gerçekleşmesini desteklemek amacıyla, Kuzey Kıbrıs Bankalar Birliği'nin de görüşü alınarak, Banka Yönetim Kurulu'nun 23 Şubat 2024 tarih ve 1386 sayılı kararı ile EÖS üzerinden gerçekleştirilen para transferlerinde, bankaların müşterilerinden alabileceği ücretlere 1 Mart 2024 tarihinden itibaren geçerli olmak üzere üst sınır getirilmiştir.

3.2.3 Elektronik Takas Sistemine Geçişe Yönelik Düzenlemeler

Poliçeler Yasası'nda yapılan değişiklik çerçevesinde çek takas işlemlerinin elektronik ortamda gerçekleştirilmesi amacıyla 41 / 2001 Sayılı Yasanın 5(1)(E), 5(4) ve 51(1)(H) maddeleri altında hazırlanan "Takas Odası Tebliği" 4 Eylül 2024 tarih ve 180 sayılı Resmi Gazete'de yayınlanmıştır. Elektronik takas sistemine ilişkin çalışmaların 2025 yılında tamamlanarak, sistemin 2026 yılında uygulamaya girmesi hedeflenmektedir.

3.2.4 KKTC Merkez Bankası Teşkilat Değişiklik Yasası

48/2024 sayılı KKTC Merkez Bankası Teşkilat (Değişiklik) Yasası, 27 Haziran 2024 tarih ve 133 sayılı Resmi Gazete’de yayınlanarak yürürlüğe girmiştir.

a. KKTC Merkez Bankası Sınav Tebliği

57/1987 sayılı Banka Teşkilat Yasası’nın 46’ncı maddesinin 4’üncü fıkrasının verdiği yetkiye dayanarak düzenlenen Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti Merkez Bankası Sınav Tebliği, Banka Yönetim Kurulu tarafından onaylanmış ve 4 Aralık 2024 tarih ve 248 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanarak yürürlüğe girmiştir.

3.3 İzin ve Uygulama Faaliyetleri

3.3.1 Sermaye, Hisse Payları ve Hissedar Değişiklik Takibi

Bankaların ve UBB’lerin hissedarları ve hisse payları ile ilgili veri tabanı, yapılan değişikliklerle birlikte güncellenmektedir. Diğer yandan gerek hissedar değişiklikleri, gerekse ilgili yasalarda var olan eşikler çerçevesindeki izne tabi işlemlere, Banka Yönetim Kurulu onayının ardından izin verilmektedir.

3.3.2 Yönetim Kurulu Üyeleri ile Genel Müdür ve Genel Müdür Yardımcılarının Takibi

Bankalara ve UBB’lere atanan tüm yönetim kurulu üyelerinin, genel müdür ve genel müdür yardımcılarının, ilgili Yasa maddelerine uygunluğu incelenmiş ve sonuçları bankalara ve UBB’lere tebliğ edilmiştir.

3.3.3 Bankalarda İç Denetim, Risk Yönetimi, İç Kontrol ve Yönetim Sistemleri Tebliği Çerçevesinde Yapılan Atamaların Takibi

Bankalarda İç Denetim, Risk Yönetimi, İç Kontrol ve Yönetim Sistemleri Tebliği kapsamında atanan yöneticilerin ilgili tebliğ kurallarına uygunluğu değerlendirilip, sonuçları bankalara bildirilmiştir.

3.3.4 Ana Sözleşme ve Tüzüklerin İncelenmesi

62/2017 sayılı Bankacılık Yasası gereği bankaların ana sözleşme ve tüzüklerinde yapacakları değişiklikler için KKTC Merkez Bankası’ndan onay almaları gerekmektedir. 2024 yılı içerisinde 62/2017 sayılı Bankacılık Yasası çerçevesinde değişiklik talepleri incelenmiş ve uygun görülenler onaylanmıştır.

3.3.5 Banka Yönetim Kurulunun Bankalar, Faktoring Şirketleri, UBB’ler ve Yetkilendirilen Diğer Kuruluşlar ile İlgili Aldığı Kararlar

KKTC Merkez Bankası’nın yetkilendirdiği veya yetkisini iptal edebilme ehliyetine sahip olduğu tüm kuruluşlarla ilgili hususlar Banka Yönetim Kurulu tarafından değerlendirilmiş ve alınan kararlar ilgili kuruluşlara iletilmiştir.

3.3.6 Bankacılık Lisansı ve Faaliyet İzni Verilmesi

Bankalar, şirketler ve UBB’ler tarafından her yılın Ocak ayı sonuna kadar yatırılması gereken lisans ücretlerinin takibi yapılmış, lisans ücretini yatıran bankalara yazı ekinde lisans belgeleri gönderilmiştir.

3.3.7 Banka Yönetim Kurulu Tarafından Alınan Uyarı ve İdari Para Cezası Kararları

2024 yılında, Banka Yönetim Kurulu, 62/2017 sayılı Bankacılık Yasası ve 41/2009 sayılı Uluslararası Bankacılık Birimleri Yasası çerçevesinde altı bankadan toplam on dört konuya ilişkin savunma talep etmiş, üç konuya ilişkin karar süreci 2025 yılına devrolmuş, on konu hakkında uyarı yapılmış, bir konuda ise idari para cezası verilmiştir.

3.3.8 Şikâyetler

Gerek kurumsal, gerek bireysel müşterilerin bankalar veya UBB’ler ile yaşadıkları sorunlara ilişkin Banka’ya yaptıkları şikâyetler, bankalara ve UBB’lere iletilmiş ve başvuruda bulunanlara müşteri hakları çerçevesinde geri bildirimler yapılmıştır. Bu çerçevede, uygulamada görülen eksiklikler takip edilip, gerekli önlemler alınmıştır.

3.4 Meclis Çalışmaları

Banka, 2024 yılında Resmi Gazete’de yayımlanan ve aşağıda yer alan Yasaların hazırlanmasında katkıda bulunmuştur.

- Suç Gelirlerinin Aklanmasının, Terörizmin Finansmanının ve Kitle İmha Silahlarının Yaygınlaşmasının Finansmanının Önlenmesi Yasası (4 Ocak 2024 tarih ve 3 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanmıştır.)
- Poliçeler (Değişiklik) Yasa Tasarısı (15 Şubat 2024 tarih ve 32 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanmıştır.)

- Kaldıraçlı İşlemler Hakkında Yasa Tasarısı (1 Mart 2024 tarih ve 45 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanmıştır.)
- Poliçeler (Değişiklik) Yasası (30 Nisan 2024 tarih ve 88 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanmıştır.)
- Kuzey Kıbrıs Muhasebe ve Denetim Meslek Yasası (2 Temmuz 2024 tarih ve 135 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanmıştır.)
- Suç Gelirlerinin Aklanmasının, Terörizmin Finansmanının ve Kitle İmha Silahlarının Yaygınlaşmasının Finansmanının Önlenmesi (Değişiklik) Yasa Tasarısı (16 Temmuz 2024 tarih ve 148 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanmıştır.)
- Para ve Kambiyo (Değişiklik) Yasa Tasarısı (8 Ağustos 2024 tarih ve 163 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanmıştır.)

3.4.1 Diğer Düzenleme Faaliyetleri

Banka, 2024 yılında Resmi Gazete’de yayımlanan ve aşağıda yer alan düzenlemelerin hazırlanmasında katkıda bulunmuştur.

- Suç Gelirlerinin Aklanmasının, Terörizmin Finansmanının ve Kitle İmha Silahlarının Yaygınlaşmasının Finansmanının Önlenmesi (Değişiklik) Yasası- Trust ve Benzeri Yasal Oluşumların Kaydı Tüzüğü (7 Ağustos 2024 tarih ve 161 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanmıştır.)
- Tasarruf Mevduatı Sigortası ve Finansal İstikrar Fonu Yasası - Sermaye Benzeri Kredi Kullandırılması ile Kredilerin Satın veya Devir Alınması İşlemleri Tebliği (9 Ekim 2024 tarih ve 206 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanmıştır.)

3.5 Denetim Faaliyetleri

Bankanın temel fonksiyonlarından biri olan denetim faaliyetleri, finansal istikrarı tehdit eden unsurların belirlenmesi, buna uygun politikaların geliştirilmesi ve bu suretle sağlıklı bir finans sisteminin muhafazası amacına yönelik yapılmakta ve finansal kuruluşların mali performanslarına ilişkin muhtelif göstergelerin incelenerek analiz edilmesini ve dönemsel raporlar düzenlenmesini içermektedir.

3.5.1 Gözetim – Uzaktan Denetim

KKTC Merkez Bankası, 62/2017 sayılı KKTC Bankacılık Yasası, 41/2001 sayılı KKTC Merkez Bankası Yasası ve 41/2008 sayılı Uluslararası Bankacılık Birimleri Yasası’nın kendisine verdiği yetkiler doğrultusunda bankalar ve uluslararası bankacılık birimleri ile ilgili uzaktan denetim faaliyetlerini yürütmektedir.

Bankacılık sektörü, Banka tarafından geliştirilmiş olan KKTC Bankalar Gözetim Sistemi kapsamındaki formlardan oluşan Tek Düzen Raporlama Paketi (TRP) aracılığıyla sektör ve banka bazında aylık olarak izlenmektedir. Gözetim faaliyetleri kapsamında aylık formların yanı sıra üç aylık ve yıllık raporlar da mevcut olup, buna ek olarak TRP kapsamında ihtiyaca yönelik olarak günlük ve haftalık raporlamalar da alınmaktadır. Banka bazında ve sektörel bazda hazırlanan raporlar Yönetim Kurulu’nca değerlendirilmektedir. Bunlara ek olarak bankaların yıl sonu mali raporları ile iç sistemler kapsamında üretilen yıllık raporlamaları da Gözetim faaliyetleri çerçevesinde takip edilip, incelenmektedir.

Ülkemizde faaliyet gösteren Uluslararası Bankacılık Birimleri (UBB) de, üç aylık dönemler itibarıyla alınan formlardan oluşan UBB Raporlama Seti kullanılarak UBB bazında ve sektörel olarak izlenmektedir. Buna ek olarak UBB’lerin yıl sonu mali raporları da takip edilip, incelenmektedir.

Ayrıca, 1 Ocak 2021 tarihinde yürürlüğe giren 43/2020 sayılı Finansal Kiralama (Leasing), Faktoring ve Finansman Şirketleri ile Tefeciliğin Önlenmesine İlişkin Yasa ile birlikte bu Yasa altında izin almak suretiyle faaliyet gösteren finansal kiralama, faktoring ve finansman şirketlerinin kuruluş, faaliyet ve çalışma esasları ile şirketlerin sözleşmelerine ilişkin usul ve esaslar belirlenip, tefeciliğin önlenmesi düzenlenmiştir. İlgili Yasa’nın 29. Maddesi kapsamında söz konusu şirketlerin gözetim ve denetim faaliyetleri KKTC Merkez Bankası tarafından yürütülmektedir. Söz konusu Yasa’nın geçici 3’üncü maddesinin (2)’nci fıkrası kapsamında, finansman şirketi olarak faaliyete devam etmek üzere KKTC Merkez Bankası’na başvuruda bulunmayan ve başvurduğu halde izin alamayan şirketlerin mevcut işlemleri ile ilgili Bankamıza bildirim yapması düzenlenmiştir. Bu doğrultuda, söz konusu şirketlerden alınmak üzere KR100S “Krediler- Müşteriler İtibarıyla” ve MB100S “Muhtelif Bilgiler” formları oluşturulmuş olup, yılsonu mali raporlarının da Bankamıza gönderilmesi talep edilmiştir. Yapılan raporlamaların takibi Bankamız tarafından gerçekleştirilmektedir.

Banka'nın gözetim görevleri kapsamında 2024 yılında yapmış olduğu uygulamalar aşağıda ayrıntılı olarak sunulmaktadır.

a. Tek Düzen Raporlama Paketi ve Analiz Süreçlerine İlişkin Çalışmalar

Kontroller ile İlgili Çalışmalar:

Bankamız Yönetim Kurulu'nda alınan kararlar, mevzuat değişiklikleri, Tek Düzen Raporlama Paketi'ne (TRP) yeni eklenen formlar ve tespit edilen konular dikkate alınarak pek çok form içi ve çapraz kontrol geliştirilmiş, gerekli testler yapılarak aktive edilmiştir. Güncel olarak sistemde toplam 4.259 aktif kontrol bulunmaktadır.

b. Uygulama Faaliyetleri

i. Bağımsız Denetim Kuruluşları İle Yapılan Denetim Sözleşmelerinin İncelenmesi

Bağımsız Denetim Kuruluşlarına İlişkin Tebliğ çerçevesinde Bankaların ve UBB'lerin denetim kuruluşları ile yaptıkları denetim sözleşmelerinin incelenmesine yönelik oluşturulmuş olan rehber kapsamında, 2024 yılı içerisinde 1 adet UBB'nin sözleşmesi kontrol edilmiştir. Eksiklik ve/veya hata görülen hususlara ilişkin düzeltmeler talep edilip tamamlanmıştır.

ii. Teftiş Öncesi Raporlar

2024 yılı içerisinde teftiş programına alınan 12 banka ve 2 UBB ile ilgili olarak denetim öncesi bilgi notları hazırlanarak yerinde denetim ekiplerine sunulmuştur. Bunun yanında, denetim devam ederken tespit edilen ve yerinde bakılması gerektiği değerlendirilen hususlar ayrıca ekipler ile paylaşılmıştır.

iii. Kâr Dağıtımı ile İlgili Raporlar

2024 yılı içerisinde 4 bankanın kâr dağıtım taleplerine ilişkin olarak, kâr dağıtım oranlarının dönemsel gelişimi ve kâr dağıtımının etki analizi ile ilgili çeşitli senaryo çalışmalarının da yer aldığı detaylı bilgi notları hazırlanarak Banka Yönetim Kurulu'na sunulmuştur.

c. Diğer Faaliyetler

i. Sektör ve Banka/UBB Bazında Verilerin Hazırlanması

Tek Düzen Raporlama Paketi kapsamındaki verilerden faydalanılarak Bankamız Yönetim Kurulu toplantıları için 'Bankalar Aylık Sunumu' hazırlanmaktadır. Söz konusu sunumda sektör ve banka bazında pek çok veriye yer verilmektedir. Sektör aylık sunumu ihtiyaca göre sürekli güncellenmektedir.

UBB'ler ile ilgili olarak ise üç ayda bir UBB ve sektör bazında veri seti hazırlanarak Yönetim Kurulu'na sunulmaktadır.

ii. Bankalar/Bağımsız Denetçiler Tarafından Talep Edilen Bilgiler

Yılsonu mutabakat işlemleri bakımından, gerek bankalar gerekse bağımsız denetim kuruluşları tarafından talep edilen, bankaların Banka nezdindeki hesaplarına ilişkin bilgilerin ilgili kuruluşlara iletilmesi sağlanırken söz konusu bilgilerin Banka'ya yapılan raporlamalardaki veriler ile de kontrolleri yapılmaktadır.

iii. Yılsonu Mali Raporlarının İncelenmesi ve Yayınlanması

Bankalar ile UBB'lerin Bankamıza sundukları yılsonu mali raporları incelenmiş ve tespit edilen hususlar doğrultusunda söz konusu raporlar düzeltilmiş ya da Bankadaki veri tabanının güncelleştirilmesi sağlanmıştır. Bunun yanında, bankalar tarafından gönderilen yılsonu mali raporlarının Banka resmi internet sitesinde yayınlanmasına ilişkin işler yürütülmüştür.

iv. Bankalarda İç Denetim, Risk Yönetimi, İç Kontrol ve Yönetim Sistemleri Tebliği çerçevesinde yapılan raporlamaların incelenmesi

Söz konusu Tebliğ gereği bankaların Banka'ya sunmuş oldukları raporlar, inceleme rehberi çerçevesinde değerlendirilmiştir.

v. Sızma Testleri, Bilgi Güvenliği Politikası ve PCI-DSS Uyum Denetimi

Bankalar tarafından 2015/01 sayılı 'Sızma Testleri Genelgesi' kapsamında gönderilen sızma testi sonuçları ve aksiyon planları teslim alınmakta, muhafazası sağlanmakta ve takip edilmektedir. Yine bankalar tarafından 2015/02 sayılı 'Bilgi Güvenliği Politikası Genelgesi' kapsamında oluşturulan politikaların takibi yapılmıştır.

3.5.2 Teftiş – Yerde Denetim

Yerde denetim faaliyetlerinin amacı bankanın finansal sağlamlığı ve risk profili hakkında görüş oluşturmak, düzeltici tedbir alınması gereken alanlar varsa bunları tespit etmek ve alınacak tedbirlere ilişkin önerilerde bulunmaktır. Merkez Bankası, 62/2017 sayılı Bankacılık Yasası ve ilgili diğer yasaların kendisine verdiği yetkiyi kullanarak her türlü bankacılık işlemlerinin denetimini yapmaktadır. Bankaların varlıkları, alacakları, özkaynakları, borçları, kâr ve zarar hesapları arasındaki

ilgi ve dengelerin, mali bünyeyi etkileyen diğer tüm unsurların tespiti ve tahlili ile bankaların bilgi sistemleri konularının denetimi Merkez Bankası tarafından yapılmaktadır.

Yerinde denetim faaliyetleri, yıllık olarak hazırlanan risk odaklı denetim planları çerçevesinde gerçekleştirilmektedir. Yıllık denetim planı, denetlenecek bankaların faaliyetlerinin tamamını kapsayan ön değerlendirme çalışması ile başlar ve bu çalışma her yıl tüm bankaları kapsamına alan, önemli bir bölümü banka bazında ayrı ayrı yürütülecek faaliyetlerden oluşacak şekilde yürütülür.

Gerçekleştirilen Denetimler

2024 yılı içinde bankalar ve UBB'ler nezdinde gerçekleştirilen denetimlerde 39 adet ve iç denetim kapsamında 2 adet olmak üzere 41 rapor hazırlanmıştır. Bunlara ek olarak, bir bankanın dört bağlı ortaklığı ve bir devlet kurumu nezdinde gerçekleştirilen denetimlerde toplam 7 rapor düzenlenmiştir. Sektörde faaliyet gösteren 16 banka nezdinde 13 mevzuat raporu ve 13 mali bünye değerlendirme raporu hazırlanmıştır. Uluslararası Bankacılık Birimleri için biri Özel Denetim olmak üzere 3 denetim raporu hazırlanmıştır. Ayrıca, 6 banka nezdinde 7 özel denetim raporu ve 2 banka nezdinde 3 sermaye denetim raporu hazırlanmıştır. 2024 yılsonu itibarıyla 5 adet bankada denetim devam etmektedir. Banka tarafından, Bilgi Sistemleri Denetimi kapsamında 8 rapor hazırlanmıştır.

KKTC Merkez Bankası iç denetim faaliyetleri kapsamında Tasarruf Mevduatı Sigortası ve Finansal İstikrar Fonu ile Bilişim Teknolojileri ve Ödeme Sistemleri Müdürlüğü nezdinde gerçekleştirilen denetimler sonucunda 2 rapor hazırlanmıştır.

2024 yılında genel denetimi tamamlanan ve denetimi devam eden bankaların sektör aktif toplamı içindeki payı yüzde 71'dir.

3.6 Ödeme Sistemleri

Banka, ödeme ve mutabakat sistemleri ile ilgili yetkisini 41/2001 sayılı KKTC Merkez Bankası Yasası'nın 5(1)(E) maddesinden almaktadır. Yurt içi elektronik ödeme sistemi olan Elektronik Ödeme Sistemi (EÖS) 26 Haziran 2015 tarihinde fiili, 19 Kasım 2015 tarihinde ise resmi olarak hizmete açılmıştır. Sistem, elektronik ortamda, doğrudan, süratli ve güvenli olarak, yurt içi para transferlerinde tutar sınırı olmadan Türk lirası, avro, ABD doları ve sterlin olmak üzere dört farklı para birimini destekleyerek gerçek zamanlı mutabakat sağlamaktadır.

Elektronik Ödeme Sistemi'ne (EÖS) katılımcı bankalar kendi bankacılık sistemlerini EÖS ile entegre ederek müşterilerine ATM, internet bankacılığı ve mobil bankacılık gibi kanallardan para transferi olanağı sunabilmektedir. Banka'nın sunmuş olduğu bu sistem sayesinde banka müşterilerine, para transferlerini şubelere gitmeye gerek duymadan pratik ve hızlı bir şekilde gerçekleştirmeleri için olanak sağlanmıştır. Sistem müşterilere getireceği kolaylıklar yanında kayıt dışılığın önlenmesine yardımcı olmakta, ayrıca banka maliyetlerinde de tasarruf sağlamaktadır.

Dijitalleşmede kaydedilen gelişmeler ve banka müşterilerinin ihtiyaçları göz önünde bulundurularak, EÖS'ün 7 gün 24 saat boyunca kesintisiz hizmet verecek bir yapıya dönüştürülmesine yönelik çalışmalar tamamlanarak, 1 Nisan 2024 tarihi itibarıyla 14 bankanın ve 4 Ekim 2024 tarihinden itibaren ise tüm bankaların 7/24 kesintisiz çalışan EÖS sistemine katılımı sağlanmıştır. Böylelikle, banka müşterilerinin tatil günleri de dâhil olmak üzere, istediği zaman para transferi yapması mümkün hale gelmiştir.

EÖS'te, yıllar itibarıyla gerçekleşen Türk lirası, ABD doları, sterlin ve avro para cinsi mesaj adetleri, bankaların ödeme kanalına göre Tablo 3.10'da gösterilmektedir. Buna göre 2024 yılında, şube bazlı 302.230, internet bankacılığı ile 835.062, diğer kanallarla 4.229 adet olmak üzere toplamda 1.141.521 adet işlem gerçekleşmiştir.

2023 yılı ile karşılaştırıldığında, 2024 yılında toplam ödeme sayısında yüzde 46 artış gerçekleşmiştir. 2024 yılında Banka'nın belirlediği normal çalışma saatleri dışında, banka müşterilerinin tatil günleri de dâhil olmak üzere gün boyu belirlenecek limitler çerçevesinde para transferi gerçekleştirebilmeye başlamasının bu artışta etkisi olmuştur.

Tablo 3.10 Elektronik Ödeme Sistemi İşlemleri
Ödeme Kanalına Göre - İşlem Adedi

Yıllar	Şube Bazlı	İnternet Bankacılığı	Diğer	Toplam
2020	221.193	137.533	4.443	363.169
2021	197.448	222.619	11.247	431.314
2022	226.781	325.206	18.973	570.960
2023	273.677	495.559	10.448	779.684
2024	302.230	835.062	4.229	1.141.521

Kaynak: KKTC Merkez Bankası

3.7 Nakit Hareketleri

Ülkenin gerek banknot gerekse madeni para ihtiyaçları Banka tarafından karşılanmaktadır. Banka 2024 yılında piyasaya net olarak 4 milyar 833 milyon TL ve 205 milyon ABD doları vermiş, piyasadan net olarak 96 milyon avro ve 22 milyon sterlin almıştır.

Tablo 3.11 Tahsil – Tediye Topamları

	TL (* Milyon)			ABD Doları (* Milyon)			Avro (* Milyon)			Sterlin (* Milyon)		
	TAHSİL	TEDİYE	FARK	TAHSİL	TEDİYE	FARK	TAHSİL	TEDİYE	FARK	TAHSİL	TEDİYE	FARK
2022	7.551,72	9.333,37	-1.781,66	346,68	230,50	116,19	389,70	99,51	290,18	296,39	203,58	92,81
2023	13.635,54	16.164,59	-2.529,05	422,78	426,49	-3,72	347,02	157,67	189,35	361,26	372,97	-11,71
2024	23.812,61	28.645,70	-4.833,09	369,14	574,56	-205,42	292,47	196,52	95,95	349,80	327,70	22,10

Kaynak: KKTC Merkez Bankası

Banka'nın, sahte veya tedavülden kaldırılan banknotlar konusunda yetkili otoritelerle bilgi paylaşımı ve işbirliği 2024 yılı içerisinde de devam etmiştir. Bankaların, ülke dışına limitler fevkinde nakit para hareketleri, 18.06.2010 tarih ve 97 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe giren Para ve Kambiyo Yasası Madde 7 Altında Tebliğ ile düzenlenmiştir. Buna göre uluslararası uygulamalar da dikkate alınarak ülke haricine yolcu beraberliği götürülebilecek nakit para limiti 10.000 avro veya muadili para miktarı olarak belirlenmiştir. Bankalar, ülke haricine limitler fevkinde yapmış oldukları nakit para hareketlerini, Merkez Bankası'na bildirim yapmak suretiyle gerçekleştirebilmektedir.

3.8 Havaleler

2024 yılında yurtdışından bankalar adına gelen havalelerin TL karşılığı toplam 96,1 milyar TL olup, önceki yıla göre yüzde 51,30 artış göstermiştir. Bankalar adına gelen havale işlemlerinde Türk lirası havale tutarları 2024 yılında bir önceki seneye göre 21,2 milyar TL artış ile 46,9 milyar TL'ye ulaşmıştır. Gelen havalelerde para cinsine göre bakıldığında bir önceki yıla göre Türk lirasında yüzde 82,71, ABD dolarında yüzde 27,65 ve sterlinde yüzde 1,44 artış gerçekleşmiştir. Avroda ise yüzde 13,31 azalış gerçekleşmiştir. Türk lirası gelen havale toplam gelen havalenin yüzde 48,74'ünü oluşturmaktadır.

2024 yılında bankalar adına giden havale tüm para cinslerinde toplam 83 milyar TL olup, ilgili miktar önceki iki yılda gerçekleşen giden havale toplamından daha yüksek bir seviyeye ulaşmıştır. Bankalar adına giden havale işlemlerinde 2024 yılında, Türk lirası havale tutarları bir önceki yıla kıyasla 6,4 milyar TL artarak, 23,8 milyar TL seviyesine ulaşmıştır. Giden havale miktarlarında bir önceki yıla

göre değişim hızları incelendiğinde sterlinde yüzde 109,06, ABD dolarında yüzde 22,51, avroda yüzde 53,43 ve Türk lirasında ise yüzde 36,81 artış gerçekleştiği görülmektedir. Türk lirası giden havale toplamı, giden havalenin yüzde 28,7'sini oluşturmaktadır.

Tablo 3.12 Bankalar Adına Gelen ve Giden Havaleler

YIL	TP		YP (TL Karşılık)		TOPLAM (TP+YP)	
	GELEN	GİDEN	GELEN	GİDEN	GELEN	GİDEN
2016	1.389.149.249	1.210.420.000	1.381.036.656	1.035.806.579	2.770.185.905	2.246.226.579
2017	2.141.763.761	2.272.415.350	2.097.542.534	1.549.004.068	4.239.306.295	3.821.419.418
2018	2.605.774.892	2.721.235.000	2.997.037.426	3.688.037.344	5.602.812.318	6.409.272.344
2019	4.044.054.064	4.057.105.000	2.343.903.152	4.229.425.454	6.387.957.216	8.286.530.454
2020	4.938.790.454	5.633.079.942	3.802.882.259	3.680.059.765	8.741.672.713	9.313.139.707
2021	7.135.430.428	7.554.804.000	5.752.710.133	5.445.188.659	12.888.140.561	12.999.992.659
2022	13.533.609.895	10.707.850.000	17.006.356.065	13.716.353.881	30.539.965.960	24.424.203.881
2023	25.646.390.832	17.396.038.500	37.894.946.790	32.064.171.369	63.541.337.622	49.460.209.869
2024	46.857.263.259	23.798.899.999	49.278.827.749	59.197.223.438	96.136.091.008	82.996.123.437

Kaynak: KKTC Merkez Bankası

3.9 Rezerv Yönetimi

KKTC Merkez Bankası'nın rezervleri, belirlenen rezerv yönetimi usul ve esasları ile rezerv yönetim politikası çerçevesinde yönetilmektedir. Banka, Hazine ile bankacılık sektörünün ödemelerini karşılamak, finans sektörüne güven vermek ve uluslararası çapta meydana gelebilecek belirsizlik ve risklere karşı koruma sağlamak amacıyla gerekli miktarda rezerv tutmaktadır. Bu amaca ulaşılırken dikkat edilen en önemli hususlar sırasıyla güvenli yatırım, likidite ve getiridir. Güvenli yatırım, iç ve dış etkilere karşın, var olan rezervin korunması ve değer kaybetmesinin önlenmesidir.

Rezerv Yönetimi Politikası kapsamında, Banka rezervleri likit portföy ve yatırım portföyü olmak üzere iki temel portföy oluşturularak yönetilmektedir. Likit portföy, bankanın her türlü operasyonel ihtiyaçlarını karşılamak üzere vadesi 32 günden kısa olan finansal araçları içermektedir. Yatırım portföyü ise vadesi 32 gün ve üzerinde olan finansal araçlardan oluşmakta ve likit portföy için ayrılan kaynaklar dışındaki fonları değerlendirmek için kullanılmaktadır.

Rezerv yönetimi çerçevesinde, likit ve yatırım portföyü olmak üzere aşağıda belirtilen işlemler yapılmaktadır.

- Her türlü mevduat / depo işlemleri
- Vadesiz / vadeli döviz alım / satım işlemleri
- Efektif ve altın alım / satım işlemleri
- Devlet hazinelerinin, merkez bankalarının ihraç veya garanti ettikleri menkul kıymetlerin alım/satımı
- Bankalar tarafından ihraç edilen borçlanma araçlarının alım/satımı,
- Geri alım vaadiyle satım işlemleri (Ters Repo) / Geri satım vaadiyle alım işlemleri (Repo)
- Yukarıda yer alan işlem türlerine dayalı türev araçların alım / satımı.

Yönetilebilir Rezervlerin Gelişimi

2024 yılsonunda TL yönetilebilir rezervleri, bir önceki yılsonuna göre yüzde 215,19 artarak 17.854 milyon TL'den 56.276 milyon TL'ye ulaşmıştır. ABD doları cinsinden yönetilebilir rezervler yüzde 24,21 azalarak 464 milyon ABD dolarına, avro cinsinden yönetilebilir rezervler yüzde 26,14 azalarak 513 milyon avroya ve sterlin cinsinden yönetilebilir rezervler yüzde 1,61 azalarak 1.162 milyon sterline gerilemiştir.

3.10 Kamu Haznedarlığı ve Borç Yönetimi

Banka ile Hükümet arasındaki ilişkiler 41/2001 sayılı KKTC Merkez Bankası Yasası'nın 5 (3) ve 25. maddeleri ile belirlenmektedir. Yasanın 5 (3) maddesi "*Merkez Bankası, hükümetin mali ve ekonomik müşaviri, mali ajanı ve haznedarıdır. Merkez Bankası'nın hükümetle ilişkisi, Hazine İşleriyle Görevli Bakan aracılığıyla sağlanır*" şeklindedir.

Yasa'nın 25. maddesinin 1. fıkrası, Merkez Bankası'nın devletin haznedarı olduğunu, bu sıfatla, özellikle devletin gerek yurt içindeki ve gerekse yurt dışı her türlü tahsilat ve ödemelerini, bütün hazine işlemlerini ve yurt içi ve yurt dışı her çeşit para nakil ve havale işlerini ücretsiz yapacağını, 2. fıkrası Bakanlar Kurulu'nun saptayacağı kuruluşların paralarını Merkez Bankası'na yatırmasına karar verebileceğini ve bu şekilde açılacak hesaplara Merkez Bankası'nın kararlaştırdığı oranda faiz verileceğini, 3. fıkrası ise, devlet iç borçlanma senetlerinin mali servisini yapmakla Merkez Bankası'nın görevlendirilebileceğini belirtmektedir.

Banka, Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti Kamu Finansmanı ve Borç Yönetimi Yasası'nın 5 (2) maddesi ile Borç Yönetim Komitesi'nin sekretarya işlerini de yürütmektedir. 2024 yılı içerisinde Borç Yönetim Komitesi'ne gelen borçlanma talepleri değerlendirilerek 52 adet karar üretilmiştir. Bu kararların, 32'si kamu kuruluşlarına, 12'si kooperatiflere, 8'i belediyelere ilişkindir.

Borç Yönetim Komitesi:

- Bakanlık Müsteşarı ve / veya Bakanlık Genel Koordinatörü (Başkan)
- Merkez Bankası Başkanı (Üye)
- Merkez Bankası Başkan Yardımcısı (Piyasalar Müdürlüğü'nün bağlı olduğu Başkan Yardımcısı) (Üye)
- Hazine İşleriyle Görevli Dairenin Müdürü (Üye)

olmak üzere bir Başkan ve üç üyeden oluşmaktadır.

KKTC Maliye Bakanlığı'nın düşük maliyetli finansman sağlamak amacı ile Banka aracılığıyla ihraç etmiş olduğu Türk lirası cinsi devlet iç borçlanma senedi ihalelerine ek olarak ilk kez 2022 yılından itibaren ABD doları ve avro cinsi Devlet İç Borçlanma Senedi ihaleleri de gerçekleştirilmiştir. 2024 yılında banka aracılığıyla 3'ü ABD doları ve 2'si de Türk lirası olmak üzere toplam 5 Devlet İç Borçlanma Senedi ihalesine çıkmıştır. Bu ihalelerde 66,8 milyon ABD doları ve 1.215 milyon Türk lirası borçlanılmıştır.

KKTC Maliye Bakanlığı tarafından, 2024 yılında kamu kurum ve kuruluşlarının kısa vadeli finansman ihtiyacını karşılamak amacı ile ikrazen özel tertip hazine bonosu ihraçları yapılmıştır. Banka aracılığıyla 2024 yılında ABD doları cinsinden toplam 37 özel tertip hazine bonosu ihracı gerçekleştirilmiştir. Bu ihaleler sonucunda, toplam 95,7 milyon ABD doları borçlanılmıştır.

Yabancı para cinsinden yapılan borçlanmalar, kur riski üstlenmemek için swap ile Türk lirasına çevrilerek kullanılmış ve kamunun daha düşük maliyetle borçlanmasına imkan sağlanmıştır. Ayrıca, KKTC Maliye Bakanlığı tarafından, 2024 yılı içerisinde Türk lirası cinsinden nominal değeri 18,5 milyon TL tutarında 1 adet ikrazen özel tertip hazine bonosu ihraç edilmiştir.

3.11 Risk Merkezi

01.04.2013 tarihinde yürürlüğe giren Risk Merkezi İşlemleri Tebliği uyarınca, kurumlar tarafından ay sonları itibarıyla hesap bazında alınan bildirimler, Risk Merkezi tarafından konsolide edilmektedir. Müşteri bazında birleştirilen kredi limit ve risk bilgileri, katılımcı kurumlara kurum adı belirtilmeden dönemsel olarak geri bildirimle iletilmektedir. Ayrıca kurumlar, İşletim Kuralları İzahnamesi altında yer alan uygulama kuralları doğrultusunda “E-İşlem Platformu” aracılığı ile müşterisi olmayan gerçek veya tüzel kişilerin kredi risk bilgilerine, rızaları alınmak suretiyle, gerçek zamanlı olarak ulaşabilmektedirler.

Kişiler kendileri ile ilgili risk bilgilerini talep etmeleri halinde, kimliklerini belgelemek kaydıyla Banka nezdindeki Risk Merkezi’nden alabilmektedir. Kişilerin söz konusu raporu, elektronik ortamda E-Devlet Vatandaş Kapısı üzerinden alabilmeleri amacıyla ağ servisi yazılımı geliştirilmiş olup, 2025 yılında hizmete sunulması hedeflenmektedir.

Konsolide risk bilgileri global olarak vadelerine ve finansman konularına göre aylık dönemlerde Banka’nın internet sitesinde yayınlanmaktadır.

Tablo 3.13 Bankalar Tarafından Risk Merkezinden Gerçek Zamanlı Olarak Yapılan Sorguların Türlerine Göre Dağılımı (Adet)

Firma Türü	2022	2023	2024	Yüzde Değişim	Yüzde Değişim
				2022-2023	2023-2024
Yabancı Şirket	27	22	24	-18,52	9,09
Mahalli Şirket	4.260	4.762	4.977	11,78	4,51
Kooperatif Kur.	1	0	0	-100,00	0,00
Gerçek Kişiler	54.832	63.517	64.565	15,84	1,65
Kam. Kur. ve Kurul.	15	31	32	106,67	3,23
Kol. Kom. Şirket	79	82	81	3,80	-1,22
Uluslararası Şirket	6	6	2	0,00	-66,67
S. Liman Şirket	61	77	95	26,23	23,38
Yurt Dışı Şirket	0	2	2	0,00	0,00
Toplam	59.281	68.499	69.778	15,55	1,87

Kaynak: KKTC Merkez Bankası

3.12 Hesap Verebilirlik ve İletişim

3.12.1 Hükümetle İlişkiler

Banka ile Hükümet arasındaki ilişki 41/2001 sayılı KKTC Merkez Bankası Yasası'nın 5 (3) ve 25. maddeleri ile belirlenmektedir. Yasanın 5 (3) maddesi “*Merkez Bankası, hükümetin mali ve ekonomik müşaviri, mali ajanı ve haznedarıdır. Merkez Bankası'nın hükümetle ilişkisi, Hazine İşleriyle Görevli Bakan aracılığıyla sağlanır*” şeklindedir. Bu çerçevede Banka, 2024 yılında talep edilen konularda gerekli katkıları sağlamıştır.

3.12.2 Raporlama

Merkez Bankası Yasası'nın 42. ve 43. maddeleri Banka'nın rapor sunma ve bülten hazırlama esas ve usullerini belirlemektedir. Yasanın 42. maddesi “*Merkez Bankası Başkanı, Merkez Bankası faaliyetleri ile uygulanmış ve uygulanacak olan para ve kredi politikası hakkında her yılın Nisan ve Ekim aylarında Bakanlar Kurulu'na rapor sunar. Merkez Bankası, faaliyetlerine ilişkin olarak, yılda iki kez, KKTC Cumhuriyet Meclisi, Ekonomi, Maliye, Bütçe ve Plan Komitesi'ni bilgilendirir.*” hükmünü içermektedir. Madde 43, Merkez Bankası'nın üçer aylık dönemler sonunda bülten çıkarmasına ilişkindir.

Tablo 3.14 KKTC Merkez Bankası - Yayınlar

Yayın Adı	Yayın Dönemi
1) Banka Üç Aylık Bültenleri	2023-IV
	2023-IV (İngilizce Bülten)
	2024-I
	2024-I (İngilizce Bülten)
	2024-II
	2024-II (İngilizce Bülten)
2) Banka Yıllık Raporu	2024-III
	2024-III (İngilizce Bülten)
	2023 Yılı
	2023 Yılı (İngilizce)

Kaynak: KKTC Merkez Bankası

3.12.3 İletişim

Banka faaliyetleri hakkında kamuoyu, gerek basın ve gerekse Banka resmi internet sayfası aracılığıyla düzenli olarak bilgilendirilmektedir. Banka tarafından yapılan basın açıklamaları, duyurular, düzenlemeler ve istatistiki veriler Bankanın internet sitesinde yayınlanmaktadır. Ayrıca Banka, ulusal ve uluslararası ekonomik gelişmeleri analiz etmekte ve hazırladığı yıllık rapor, üç aylık bülten ve diğer özel amaçlı raporlarla kamuoyunu bilgilendirmektedir.

a. “Enflasyonist Ortamda Türkiye ve KKTC’de Finansal ve Ekonomik Gelişmeler” Paneline Katılım

14 Mayıs 2024 tarihinde Doğu Akdeniz Üniversitesi İşletme ve Ekonomi Fakültesi tarafından organize edilen “Enflasyonist Ortamda Türkiye ve KKTC’de Finansal ve Ekonomik Gelişmeler” konulu panele Başkan Sn. Rifat Günay konuşmacı olarak katılmıştır. Paneldeki diğer konuşmacılar Ekonomi ve Enerji Bakanı Olgun Amcaoğlu, Uluslararası Ekonomi Kurumu Yönetim Kurulu Üyesi ve Türkiye Ekonomi Kurumu Eski Başkanı Prof. Dr. Ercan Uygur, Kuzey Kıbrıs Bankalar Birliği Başkanı Olgun Önal olmuştur.

b. İstatistik

Banka, kamuoyunun bilgilendirilmesi ve konuya ilgi duyanların veri ihtiyacının karşılanması amacıyla para-banka, para arzı, risk merkezi, Banka bilanço verileri ve DİBS istatistiklerini düzenli olarak internet sayfasında yayınlamaktadır. Para-banka verileri, kullanıcıya dinamik sorgu yapabilme ve istenilen dönem verilerine Excel ortamında ulaşabilme imkânı sağlayacak şekilde sunulmaktadır.

Ödemeler Dengesi İstatistikleri

Güncel uluslararası kavram ve standartlara uyumlu bir şekilde, karar alıcılar ve veri kullanıcılara karşılaştırılabilir, tutarlı, şeffaf, zamanlı, doğru ve güvenilir ödemeler dengesi istatistikleri üretilebilmesi için konuya yönelik bilgi paylaşımı, işbirliği ve görev dağılımının belirlenmesi amacıyla, 2020 yılı Haziran ayında Banka ile Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti İstatistik Kurumu Arasında Ödemeler Dengesi İstatistiklerinin Oluşturulması İle İlgili İşbirliği Protokolü” imzalanmıştır. Bu protokol kapsamında Banka ve İstatistik Kurumu’nun ortak yürüttüğü çalışmalar sonucunda ödemeler dengesi istatistikleri, IMF’nin Altıncı El Kitabı formatına uygun olarak hazırlanmaktadır.

Ödemeler Dengesi İstatistikleri hazırlanırken tüm ekonomik aktivitelerin kayıtlarına ihtiyaç duyulmaktadır. Bu noktada idari kayıtlara hızlı ulaşmanın önemi bir kez daha karşımıza çıkmaktadır. Ödemeler Dengesi İstatistiklerinin en doğru veri ile politika yapıcılara yol gösterebilmesi adına turizm ve eğitim gelirlerini belirleyecek olan anket uygulamalarının güncellenmesi ve uluslararası kurallara uygun olarak saha çalışmalarının yapılması planlanmaktadır. 2024 yılı ikinci yarısında, 2025 yılında saha çalışmalarına başlanacak olan Turizm Anketi’ne örneklem oluşturmak amacıyla gerçekleştirilen ve 4 sorudan oluşan ‘Yolcu Tespit Anketi’ saha çalışmaları yapılmıştır. İdari kayıtların iyileştirilmesi yoluyla hızlı ve güvenilir veriye kaynağından ulaşılması nihai amaçtır. Bunların yanında mevcut

durumda toplanan banka raporlamalarına ek olarak Ödemeler Dengesi İstatistikleri amaçlarına uygun olacak şekilde banka raporlamaları da hazırlanacaktır.

3.13 Kurumsal Hizmetler

3.13.1 Yönetim Kurulu Toplantıları

Merkez Bankası Yönetim Kurulu 41/2001 sayılı yasa gereği ayda en az bir defa olmak üzere, işlerin yürütülmesinin gerektirdiği sayıda toplanmaktadır. Bu çerçevede 2024 yılında toplam 34 Yönetim Kurulu toplantısı gerçekleştirilmiştir.

3.13.2 Kurumsal İlişkiler

Yurt içi ve yurt dışı bankacılık ve finans kurumlarıyla olan ilişkiler, 2024 yılında da geliştirilerek devam ettirilmiştir. Bu kapsamda Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası (TCMB), Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurumu (BDDK) ve Sermaye Piyasası Kurulu (SPK) ile var olan kurumlar arası iletişim devam etmiştir.

Bankamız, bankacılık ve finans sektörünün gelişimine katkı sağlamak ve böylelikle ülke ekonomisinin kalkınmasına ışık tutmak amacıyla yurt içinde düzenlenen uluslararası konferans/seminer organizasyonlarına destek vermeye devam etmiştir. 2024 yılında Doğu Akdeniz Üniversitesi tarafından organize edilen konferansa maddi yardım yapılmıştır.

3.13.3 Yeni Hizmet Binası Projesi

13 Aralık 2018 tarih ve 1025 sayılı Yönetim Kurulu Kararı ile yeni banka binası projesinin yarışma usulü ile belirlenmesine karar verilmiştir. Konuyla ilgili olarak 2019 yılı Ocak ayında Mimarlar Odası ile sözleşme imzalanmış ve çalışmalar başlatılmıştır. 22 Ekim 2019 tarihinde “KKTC Merkez Bankası Ulusal Mimari Proje Yarışması” ilan edilmiştir. Yarışmaya katılan projeler 23 Ocak 2020 tarihinde jüri üyeleri tarafından değerlendirilerek kazanan proje ve yarışmacılar belirlenmiştir. KKTC Merkez Bankası Ulusal Mimari Proje Yarışmasını kazanan teknik ekiple Banka arasında 2020 yılı Ekim ayında sözleşme imzalanmış ve ihaleye hazırlık aşamasına kadar toplamda dört aşamayı içeren çalışmalar 2020 yılı içinde başlatılmıştır. Geline aşamada Merkezi İhale Komisyonu tarafından 4 Aralık 2024 tarihinde, 389/2024 sayılı “KKTC Merkez Bankası Hizmet Binası Yapımı” ihalesine çıkılmış olup, süreç devam etmektedir.

3.13.4 Sosyal Sorumluluk Projesi Kapsamında Okul İhtiyacının Karşlanması

Banka'nın finansmanı ile inşaat çalışmaları tamamlanan Rauf Raif Denktaş Meslek Lisesi 2024-2025 eğitim yılında hizmete açılmıştır.

Kurucu Cumhurbaşkanı Sayın Rauf Raif Denktaş'ın ismini taşıyan ve Lefkoşa Metehan Bölgesi'nde 7 bin metrekarelik bir alanda inşa edilen okul 5 ana bloktan oluşmakta ve içerisinde 28 derslik, 14 laboratuvar, 6 atölye, idari ofisler, kütüphane, çok amaçlı salon ve revir gibi modern donanımlar barındırmaktadır.

3.14 Diğer

3.14.1 Tasarruf Mevduatı Sigortası ve Finansal İstikrar Fonu (TMSFİF) Primleri

KKTC Merkez Bankası, 32/2009 sayılı Tasarruf Mevduatı Sigortası ve Finansal İstikrar Fonu Yasası'nın 11'inci maddesinin (2)'nci ve (3)'üncü fıkralarının kendisine verdiği yetkiye dayanarak çıkardığı Tasarruf Mevduatı Sigortası Primlerinin Tahsil Usul ve Esasları Tebliği çerçevesinde belirlenen prim oranlarına göre, her üç ayda bir sigorta primine tabi tasarruf mevduatı üzerinden prim tahsilatını yapmaktadır. Banka, 26.09.2018 tarih ve 140 sayılı Resmi Gazete'de yayınlanarak yürürlüğe giren Değişiklik Tebliği ile tasarruf mevduatı sigorta prim oranını, tüm bankalar için her bir hesaplama döneminde sigortaya tabi tasarruf mevduatı toplamının yüzde 0,125'i (yüz binde yüz yirmi beş) olarak değiştirmiştir. Bankaların 2024 yılında TMSFİF'e yapmış oldukları TP – YP yatırımlar toplamı 764.859.967 TL seviyesinde gerçekleşirken, ilgili yatırımların TL cinsinden toplamı 156.530.056 TL iken, YP cinsinden toplamı ise 608.329.911 TL karşılığı olmuştur.

3.14.2 Zaman Aşımına Uğrayan Her Türlü Mevduat, Emanet ve Alacaklar

62/2017 sayılı Bankacılık Yasası'nın 36. maddesine göre, bankalarca zaman aşımına uğramış mevduat, katılım fonu, emanet ve alacakların KKTC Merkez Bankası'na bildirim ve devri gerekmektedir. 2024 yılında zaman aşımına uğrayan her türlü mevduat, emanet ve alacaklarla ilgili olarak Banka'ya bildirim yapılan tutarlara ilişkin gerekli işlemler yapılmıştır. Aşağıdaki tabloda 2018 – 2024 yılları arasında zaman aşımına uğrayan mevduatın yıllara göre dağılımı bulunmaktadır. 2024 yılında zaman aşımına uğramış mevduatta bir önceki yıla göre avroda yüzde 21,04 artış gerçekleşirken, sterlinde yüzde 48,29, Türk lirasında yüzde 45,61 ve ABD dolarında yüzde 20,97 düşüş kaydedilmiştir. Toplam Türk lirası karşılığı olarak ise yüzde 23,37 düşüş gerçekleşmiştir.

Tablo 3.15 Zaman Aşımına Uğrayan Mevduatın Yıllara Göre Dağılımı

	TP	\$	€	£	Toplam TL Karşılığı
2018	1.521.650	126.593	57.196	327.225	4.709.384
2019	2.450.947	70.353	60.473	193.116	4.772.806
2020	3.213.230	359.065	133.227	482.034	11.842.303
2021	1.112.592	190.435	110.631	377.546	11.797.586
2022	1.085.897	2.516.065	968.557	253.232	73.135.107
2023	2.863.383	216.143	85.091	372.210	25.934.166
2024	1.557.520	170.819	102.996	192.466	19.874.559

Kaynak: KKTC Merkez Bankası

3.14.3 Kredi Kartı İşlemleri Faiz Oranları

58/2014 sayılı Banka Kartları ve Kredi Kartları Yasası'nın 12. Maddesi kapsamında, Bankaya kredi kartlarına uygulanacak azami aylık akdi faiz oranları ve azami aylık gecikme faiz oranlarını ilan etme görevi verilmiştir. Bu bağlamda, 2015 yılı Ocak ayından itibaren, belirlenen prensipler doğrultusunda hesaplanan kredi kartı faizleri üç ayda bir web sitemizde ve Resmi Gazete'de yayınlanmaktadır.

Tablo 3.16 Kredi Kartı İşlemlerine İlişkin Faiz Oranları (%)

Yürürlük Tarihi	TP		YP	
	Azami Aylık Akdi	Azami Aylık Gecikme	Azami Aylık Akdi	Azami Aylık Gecikme
01.12.2024	4,63	5,13	1,03	1,53
01.09.2024	4,63	5,13	1,03	1,53
01.06.2024	4,63	5,13	1,03	1,53
01.03.2024	4,11	4,61	1,00	1,50

Kaynak: KKTC Merkez Bankası

FINANSAL TABLOLAR

4. FİNANSAL TABLOLAR

4.1 Bilanço - Aktif Hesaplar

2024 yıl sonu itibarıyla KKTC Merkez Bankası bilançosu aktif toplamı, önceki yıla göre yüzde 42,9 artarak 153.449,7 milyon TL'ye yükselmiştir. Merkez Bankası 2023 yılı bilançosu aktif toplamının yüzde 95,7'sini oluşturan nakit değerler, bankalardan alacaklar ve menkul değerler cüzdanı, 2024 yıl sonu itibarıyla aktif toplamının yüzde 93,2'sini oluşturmuştur.

Tablo 4.1 Bilanço

			Yüzde Pay		Yüzde Değişim
	2023	2024	2023	2024	
AKTİF					
Nakit Değerler ve Bankalardan Alacaklar	55.267.151.477	95.015.732.525	51,48	61,92	71,92
Menkul Değerler Cüzdanı	47.506.902.644	47.935.149.669	44,24	31,24	0,90
Krediler	634.742.925	3.059.777.559	0,59	1,99	382,05
Piyasa İşlemleri	29.438.200	-	0,03	-	-
Sabit Kıymetler (Net)	11.564.042	16.391.528	0,01	0,01	41,75
Diğer Aktifler	3.915.405.034	7.422.599.750	3,65	4,84	89,57
Toplam	107.365.204.322	153.449.651.031	100,00	100,00	42,92
PASİF					
Kamu Mevduatı	2.204.474.502	2.535.864.173	2,05	1,65	15,03
Bankalar Mevduatı	19.610.294.651	23.663.382.606	18,27	15,42	20,67
Diğer Mevduat	42.544.835	57.172.611	0,04	0,04	34,38
Yasal Karşılıklar	15.013.380.580	20.391.475.177	13,98	13,29	35,82
Fonlar	8.025.160.594	886.911.345	7,47	0,58	-88,95
Piyasa İşlemleri	54.974.958.496	92.018.979.633	51,20	59,97	67,38
Diğer Pasifler	421.790.681	3.491.485.566	0,39	2,28	727,78
Özkaynaklar	1.780.800.362	3.553.513.829	1,66	2,32	99,55
Kâr	5.291.799.621	6.850.866.091	4,93	4,46	29,46
Toplam	107.365.204.322	153.449.651.031	100,00	100,00	42,92

Kaynak: KKTC Merkez Bankası

4.1.1 Nakit Değerler ve Bankalardan Alacaklar

Aktif toplamı içinde en büyük paya sahip nakit değerler ile bankalardan alacaklar kalemlerinde, önceki yıl sonuna göre yüzde 71,9 artış gerçekleşmiştir. 2023 yıl sonu itibarıyla 55.267,2 milyon TL seviyesinde olan nakit değerler ve bankalardan alacaklar kalemleri, 2024 yıl sonu itibarıyla 95.015,7 milyon TL seviyesine yükselmiş ve aktif toplamı içindeki payı yüzde 61,9 olmuştur. Bankalar nezdindeki mevduat kalemi, 2024 yılında bir önceki yıla göre yüzde 82,6 artarak, 49.637,4 milyon TL'den 90.659,8 milyon TL seviyesine yükselmiştir.

Tablo 4.2 Nakit ve Nakit Benzeri Değerler

	2023	2024
Nakit Değerler ve Bankalardan Alacaklar	55.267.151.477	95.015.732.525
Kasa	5.570.400.541	4.275.739.086
Altın	48.366.433	75.578.388
Bankalar Nezdindeki Mevduat	49.637.355.073	90.659.826.037
Hariçteki Muhabirler	11.029.430	4.589.014

Kaynak: KKTC Merkez Bankası

4.1.2 Menkul Değerler Cüzdanı

2023 yılında aktif toplamı içerisindeki payı yüzde 44,2 olan menkul değerler cüzdanı kalemi, 2024 yılı içerisinde yüzde 0,9 artarak, 47.506,9 milyon TL'den 47.935,2 milyon TL'ye yükselmiş, aktif toplamı içerisindeki payı ise yüzde 31,2'ye gerilemiştir.

4.1.3 Krediler

KKTC Merkez Bankası bilançosundaki krediler kalemi, 2024 yılında bir önceki yıla göre yüzde 382,1 artarak 3.059,8 milyon TL olarak gerçekleşmiş olup, tamamı hazineye kısa vadeli avans hesabından oluşmaktadır. Bankacılık sektörüne ise 2024 yılında kredi kullandırılmamıştır.

Tablo 4.3 Krediler

	2023	2024
Krediler	634.742.925	3.059.777.559
Hazineye Kısa Vadeli Avans	634.742.925	3.059.777.559
Bankacılık	-	-

Kaynak: KKTC Merkez Bankası

4.1.4 Takipteki Alacaklar (Net)

26 Şubat 2009 tarih ve 700 sayılı Yönetim Kurulu kararı gereği, takipteki alacaklarda izlenen döviz alacakları 31.12.2008 tarihli kur ile TL hesaplarında izlenmeye başlanmıştır. K. Yatırım Bankası'na ait 0,1 milyon TL, K. Hür Bank'a ait 0,4 milyon TL, K.Kredi Bankasına ait 2,6 milyon TL ve Everest Bank'a ait 9,4 milyon TL tutarındaki toplam bakiye, takipteki alacaklar kaleminde izlenmektedir. Banka'nın 12,5 milyon TL takipteki alacağı bulunurken, bu alacaklara yüzde yüz oranında karşılık ayrılmış olması dolayısıyla 2023 yıl sonunda olduğu gibi, 2024 yıl sonunda da net olarak bakiye arz etmemektedir.

4.1.5 Sabit Kıymetler (Net)

Gayrimenkuller ve demirbaşlar kalemlerinden oluşan net sabit kıymetler toplamı, 2024 yılı sonunda, 2023 yıl sonuna göre yüzde 41,8 artarak 16,4 milyon TL seviyesinde gerçekleşmiştir.

Tablo 4.4 Sabit Kıymetler

	2023	2024
Sabit Kıymetler	11.564.042	16.391.528
Gayrimenkuller	980.191	891.646
Demirbaşlar	10.583.851	15.499.882

Kaynak: KKTC Merkez Bankası

4.1.6 Diğer Aktifler

2023 yılında 3.915,4 milyon TL olan diğer aktifler kalemi toplamı, 2024 yılında bir önceki yıla göre yüzde 89,6 artarak 7.422,6 milyon TL seviyesinde gerçekleşmiştir.

Tablo 4.5 Diğer Aktifler

	2023	2024
Diğer Aktifler	3.915.405.034	7.422.599.750
Muvakkat Alacaklar	566.573	20.309.183
Borçlu Transitar Hesabı	3.914.838.461	7.402.290.567

Kaynak: KKTC Merkez Bankası

4.2 Bilanço - Pasif Hesaplar

2024 yılı sonunda, pasif toplamı içinde en büyük paya sahip piyasa işlemleri bir önceki yıla göre yüzde 67,4, ikinci en büyük paya sahip bankalar mevduatı ise yüzde 20,7 artmıştır.

4.2.1 Bankalar Mevduatı

KKTC’de faaliyette bulunan bankaların Merkez Bankası nezdindeki mevduat toplamlarını gösteren bankalar mevduatı kalemi 2023 yıl sonuna göre yüzde 20,7 artmış ve 2024 yıl sonunda 23.663,4 milyon TL olarak gerçekleşmiştir.

Tablo 4.6 Bankalar Mevduatı

	2023	2024
Bankalar Mevduatı	19.610.294.651	23.663.382.606
Bankalar Mevduatı	19.363.883.146	23.663.382.606
Bloke Paralar	246.411.505	-

Kaynak: KKTC Merkez Bankası

4.2.2 Piyasa İşlemleri

2024 yıl sonu itibarıyla piyasa işlemleri içerisinde yer alan Merkez Bankası senetleri toplamı 29.030,4 milyon TL iken, BPP 62.988,6 milyon TL olmuş, API işlem borçları toplamı ise bakiye göstermemiştir. Buna göre, bir yıllık dönemde Merkez Bankası senetleri toplamında yüzde 22,3, BPP işlem borçları toplamında ise yüzde 101,8 artış gerçekleşmiştir.

Tablo 4.7 Piyasa İşlemleri

	2023	2024
Piyasa İşlemleri	54.974.958.496	92.018.979.633
Merkez Bankası Senetleri	23.738.386.290	29.030.385.850
Para Piyasa İşlemleri	31.207.250.038	62.988.593.783
Açık Piyasa İşlemleri	29.322.168	-

Kaynak: KKTC Merkez Bankası

4.2.3 Yasal Karşılıklar

Banka nezdinde tutulan yasal karşılıklar toplamı 2024 yıl sonunda, bir önceki yıla göre yüzde 35,8 artış göstermiş ve 20.391,5 milyon TL'ye yükselmiştir.

4.2.4 Kamu Mevduatı

2024 yıl sonu itibarıyla kamu mevduatında bir önceki yıla göre 331,4 milyon TL artış görülmektedir. 2024 yıl sonu itibarıyla kamu mevduatı toplamı, 2023 yıl sonuna göre yüzde 15 artış göstermiş ve 2.535,9 milyon TL olmuştur.

4.2.5 Diğer Mevduat

2024 yıl sonu itibarıyla diğer mevduat kalemi 2023 yıl sonuna göre yüzde 34,4 artış göstermiş ve 57,2 milyon TL'ye yükselmiştir.

4.2.6 Fonlar

2024 yıl sonu itibarıyla bir önceki yıl sonuna göre yüzde 89 azalarak 8.025,2 milyon TL'den, 886,9 milyon TL'ye gerilemiştir.

Tablo 4.8 Fonlar

	2023	2024
Fonlar	8.025.160.594	886.911.345
Merkez Bankası Fonları	222.079.284	5.755.584
Hazineye Ait Fonlar	3.599.338	4.242.869
Diğer Fonlar	7.799.481.972	876.912.892

Kaynak: KKTC Merkez Bankası

4.2.7 Özkaynaklar

Özkaynaklar kalemini oluşturan alt kalemlerden karşılıklar ve ihtiyatlara ayrılan tutar hesaplarında, 2024 yıl sonunda önceki yıla göre gerçekleşen sırasıyla yüzde 141,3 ve yüzde 54,6 artışlar sonucunda, özkaynaklar toplamı 3.553,5 milyon TL'ye ulaşmıştır. Yaşanan bu değişimlerin ardından 2024 yıl sonu itibarıyla ihtiyatlar ve karşılıklar kalemleri sırasıyla 2.259,5 milyon TL ve 1.274 milyon TL olarak gerçekleşmiştir.

41/2001 sayılı KKTC Merkez Bankası Yasası'nın 8. maddesinde belirtildiği üzere Banka'nın, tamamı Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti'ne ait 20 milyon TL ödenmiş sermayesi bulunmaktadır.

Tablo 4.9 Özkaynaklar

	2023	2024
Özkaynaklar	1.780.800.362	3.553.513.829
Sermaye	20.000.000	20.000.000
İhtiyatlar	936.529.005	2.259.478.910
Karşılıklar	824.271.357	1.274.034.919

Kaynak: KKTC Merkez Bankası

4.3 Kâr-Zarar Tablosu

2024 yılında Banka'nın kârı önceki yıla göre yüzde 29,5 artmış ve 6.850,9 milyon TL olmuştur. 2024 yılında bir önceki yıla göre toplam gelirler kaleminde yüzde 159,8, toplam giderler kaleminde ise yüzde 355,1 artış gerçekleşmiştir.

Gelirler kalemi altında 2024 yılında yüzde 74,1 paya sahip olan Türk lirası işlemleri kârları, önceki yıla göre yüzde 342,4 artış göstermiş ve 16.985,3 milyon TL olmuştur. Aynı dönem içinde kambiyo kârları kalemi yüzde 19,1 artış göstererek 5.931,3 milyon TL seviyesinde gerçekleşmiştir.

2023 yılında 3.530,4 milyon TL olan toplam giderler, 2024 yılında yüzde 355,1 artış göstermiş ve 16.067,8 milyon TL'ye ulaşmıştır. Gider kalemleri içinde en yüksek paya sahip olan TL işlemleri giderleri toplamı, 2024 yıl sonu itibarıyla önceki yıla göre yüzde 658 artarak 13.204,5 milyon TL seviyesine yükselmiştir. Giderler içinde 2024 yılında yüzde 11,9 ile ikinci en yüksek paya sahip kambiyo zararları kalemi önceki yıla göre yüzde 101,2 artmıştır. Giderler içinde yüzde 2,2 ile üçüncü en yüksek paya sahip kasadaki TL ve efektif sigorta primleri kalemi önceki yıla göre yüzde 37,7 artmıştır. Personel giderleri kaleminin toplam giderler içindeki payı da yüzde 1,5'e gerilemiştir. Söz konusu düşüşte 2023 yılında 224 milyon TL seviyesinde gerçekleşen Emekli Sandığına Ödenen Karşılıklar kaleminin 2024 yılında 5,2 milyon TL olarak gerçekleşmesi etkili olmuştur. Sair giderler ve zararlar kalemi ise 256,3 milyon TL seviyesine yükselmiştir.

Tablo 4.10 Kâr/Zarar

	2023	2024	Yüzde Pay		Yüzde Değişim
			2023	2024	
GELİRLER					
Kambiyo Kârları	4.982.405.288	5.931.333.921	56,48	25,88	19,05
Türk Lirası İşlemleri Kârları	3.839.487.974	16.985.332.747	43,52	74,11	342,39
Çeşitli Kârlar	309.421	2.040.019	0,00	0,01	559,30
Toplam Gelirler	8.822.202.683	22.918.706.686	100,00	100,00	159,78
GİDERLER					
Personel Giderleri	327.720.018	234.744.816	9,28	1,46	-28,37
İdari Giderler	6.478.185	10.590.110	0,18	0,07	63,47
Banknot ve Efektif Sigorta Primleri	67.145.001	99.763.561	1,90	0,62	48,58
Kasadaki TL ve Efektif Sigorta Primleri	254.104.999	350.000.000	7,20	2,18	37,74
Kambiyo Giderleri	946.962.112	1.905.515.349	26,82	11,86	101,22
TL İşlemleri Giderleri	1.742.104.994	13.204.450.306	49,35	82,18	657,96
Amortismanlar	4.798.374	6.439.852	0,14	0,04	34,21
Sair Giderler ve Zararlar	181.089.379	256.336.602	5,13	1,60	41,55
Toplam Giderler	3.530.403.062	16.067.840.595	100,00	100,00	355,13
Kâr	5.291.799.621	6.850.866.091			29,46

Kaynak: KKTC Merkez Bankası

4.4 Kâr Dağılımı - 2024

41/2001 sayılı KKTC Merkez Bankası Yasası'nın 44. maddesi kârın kullanımını düzenlemektedir. Söz konusu madde gereğince kârın yüzde 25'i ihtiyatlara, geriye kalanı ise Hazine'ye aktarılmaktadır. 2024 yılı kârı olan 6.850,9 milyon TL aşağıdaki şekilde dağıtılmıştır.

Tablo 4.11 Kâr Dağılımı

	Kârdan Ayrılan Miktar	Yüzde Pay
İhtiyatlara Ayrılan	1.712.716.523	25,00
Hazine Borcuna Mahsup Edilen	4.957.456.073	72,36
Hazine'ye Aktarılan	180.693.495	2,64
2024 Kârı	6.850.866.091	100,00

Kaynak: KKTC Merkez Bankası

TABLÖLAR

5. EK TABLOLAR

KKTC Merkez Bankası Bilançosu – 31.12.2024 (TL)

Aktif	TP	YP	TP Toplam	YP Toplam	Genel Toplam
I- Döner Değerler			18.760.350.754	86.669.829.931	142.950.882.194
Kasa	868.301	4.274.870.785			
Altın		75.578.388			
Menkul Değerler Cüzdanı	108.996.204	47.826.153.465			
Bankalar Nezdindeki Mevduat	56.171.187.758	34.488.638.279			
Hariçteki Muhabirler		4.589.014			
II- Duran Değerler			16.391.528		16.391.528
Gayri Menkuller	1.577.090				
Amortisman (-)	-685.444				
Demirbaşlar	35.009.675				
Amortisman (-)	-19.509.793				
III- Krediler			3.059.777.559		3.059.777.559
Avans Hesapları			3.059.777.559		
a- Hazineye Kısa Vadeli Avans	3.059.777.559				
b- Hazine Kefaletine Haiz Bono Üzerinden Avans					
c- Ticari Banka Senetleri					
IV- Piyasa İşlemleri				-	-
a-BPP İşlemleri					
b- Açık Piyasa İşlemleri		-			
V- Diğer Aktifler			7.415.786.922	6.812.828	7.422.599.750
A- Muvakkat Alacaklar	20.309.183				
B-Takipteki Alacaklar (Net)					
a- Takipteki Alacaklar	12.511.964				
b- Takipteki Alacaklar Karşılığı(-)	12.511.964				
C- Borçlu Transitar Hesabı	7.395.477.739	6.812.828			
TOPLAM					153.449.651.031

Kaynak: KKTC Merkez Bankası

KKTC Merkez Bankası Bilançosu - 31.12.2024 (TL)

Pasif	TP	YP	TP Toplam	YP Toplam	Genel Toplam
I - Özkaynaklar			3.553.513.829		3.553.513.829
Sermaye	20.000.000				
İhtiyatlar	2.259.478.910				
Karşılıklar	1.274.034.919				
II - Yabancı Kaynaklar			57.712.990.248	81.840.795.297	139.553.785.545
A- Mevduat			9.168.708.018	17.087.711.372	
a- Kamu Mevduatı	1.912.091.318	623.772.855			
b- Bankalar Mevduatı	7.244.529.392	16.418.853.214			
c- Bloke Paralar					
d- Şahıs Mevduatı	12.085.782	45.085.303			
e- Diğer Mevduat	1.526				
B- Yasal Karşılıklar			4.824.856.058	15.566.619.119	
C- Piyasa İşlemleri			43.041.070.229	48.977.909.404	
a- Merkez Bankası Senetleri		29.030.385.850			
b- Para Piyasası İşlemleri	43.041.070.229	19.947.523.554			
c-Açık Piyasa İşlemleri		-			
D- Fonlar			678.355.943	208.555.402	
a- Merkez Bankası Fonları	5.755.584				
b- Hazineye Ait Fonlar	3.836.367	406.502			
c- Diğer Fonlar	668.763.992	208.148.900			
III - Diğer Pasifler			1.806.661.500	1.684.824.065	3.491.485.565
a-Muvakkat Borçlar	230.372				
b-Alacaklı Transituar Hesabı	1.806.431.128	1.684.824.065			
IV - Kâr			6.850.866.091		6.850.866.091
TOPLAM					153.449.651.031

Kaynak: KKTC Merkez Bankası

KKTC Merkez Bankası Bilançosu – 31.12.2023 (TL)

Aktif	TP	YP	TP Toplam	YP Toplam	Genel Toplam
I- Döner Değerler			17.827.267.509	84.946.786.612	102.774.054.121
Kasa	456.339	5.569.944.202			
Altın		48.366.433			
Menkul Değerler Cüzdanı	86.563.347	47.420.339.297			
Bankalar Nezdindeki Mevduat	17.740.247.823	31.897.107.250			
Hariçteki Muhabirler		11.029.430			
II- Duran Değerler			11.564.042		11.564.042
Gayri Menkuller	1.577.090				
Amortisman (-)	596.899				
Demirbaşlar	23.917.448				
Amortisman (-)	13.333.597				
III- Krediler			634.742.925		634.742.925
Avans Hesapları			634.742.925		
a- Hazineye Kısa Vadeli Avans	634.742.925				
b- Hazine Kefaletine Haiz Bono Üzerinden Avans					
c- Ticari Banka Senetleri					
IV- Piyasa İşlemleri				29.438.200	29.438.200
a-BPP İşlemleri					
b- Açık Piyasa İşlemleri		29.438.200			
V- Diğer Aktifler			3.910.983.218	4.421.816	3.915.405.034
A- Muvakkat Alacaklar	566.573				
B-Takipteki Alacaklar (Net)					
a- Takipteki Alacaklar	12.511.964				
b- Takipteki Alacaklar Karşılığı(-)	12.511.964				
C- Borçlu Transitar Hesabı	3.910.416.645	4.421.816			
TOPLAM					107.365.204.322

Kaynak: KKTC Merkez Bankası

KKTC Merkez Bankası Bilançosu - 31.12.2023 (TL)

Pasif	TP	YP	TP Toplam	YP Toplam	Genel Toplam
I - Özkaynaklar			1.780.800.363		1.780.800.363
Sermaye	20.000.000				
İhtiyatlar	936.529.005				
Karşılıklar	824.271.358				
II - Yabancı Kaynaklar			17.216.257.527	82.654.556.132	99.870.813.659
A- Mevduat			3.100.197.597	18.757.116.392	
a- Kamu Mevduatı	999.359.701	1.205.114.802			
b- Bankalar Mevduatı	2.095.917.079	17.267.966.067			
c- Bloke Paralar		246.411.505			
d- Şahıs Mevduatı	4.919.490	37.624.018			
e- Diğer Mevduat	1.327				
B- Yasal Karşılıklar			2.272.980.989	12.740.399.591	
C- Piyasa İşlemleri			10.506.972.168	44.467.986.328	
a- Merkez Bankası Senetleri		23.738.386.290			
b- Para Piyasası İşlemleri	10.477.650.000	20.729.600.038			
c-Açık Piyasa İşlemleri	29.322.168	-			
D- Fonlar			1.336.106.773	6.689.053.821	
a- Merkez Bankası Fonları	222.079.284				
b- Hazineye Ait Fonlar	3.245.166	354.172			
c- Diğer Fonlar	1.110.782.322	6.688.699.649			
III - Diğer Pasifler			276.498.257	145.292.422	421.790.679
a-Muvakkat Borçlar	131.928				
b-Alacaklı Transituar Hesabı	276.366.329	145.292.422			
IV - Kâr			5.291.799.621		5.291.799.621
TOPLAM					107.365.204.322

Kaynak: KKTC Merkez Bankası

Yıllar İtibarıyla KKTC Merkez Bankası Kârı/Zararı (TL)

Tarih	Kâr (Zarar)	Tarih	Kâr (Zarar)
2001	12.022.535	2013	61.100.258
2002	11.837.476	2014	66.522.923
2003	14.100.468	2015	110.530.354
2004	27.718.821	2016	133.906.573
2005	48.415.266	2017	203.235.577
2006	23.817.485	2018	329.374.409
2007	32.953.888	2019	343.621.837
2008	34.397.584	2020	341.905.185
2009	53.879.493	2021	506.451.271
2010	38.706.980	2022	1.184.700.778
2011	60.793.021	2023	5.291.799.621
2012	59.185.678	2024	6.850.866.091

Kaynak: KKTC Merkez Bankası

KKTC Merkez Bankası Seçilmiş Aktif Kalemleri (TL)

Tarih	Likit Aktifler	Krediler	Diğer Aktifler	Aktif Toplamı
31 Ara. 20	16.353.005.072	51.791.967	279.486.590	16.684.283.629
31 Ara. 21	28.446.896.103	507.900.695	298.614.296	29.253.411.094
31 Ara. 22	51.065.484.220	638.083.191	1.318.718.119	53.022.285.530
31 Ara. 23	102.774.054.121	634.742.925	3.956.407.276	107.365.204.322
31 Ara. 24	142.950.882.194	3.059.777.559	7.438.991.278	153.449.651.031

Kaynak: KKTC Merkez Bankası

KKTC Merkez Bankası Seçilmiş Pasif Kalemleri (TL)

Tarih	Özkaynaklar (Kâr Hariç)	Mevduat	Yasal Karşılıklar	Diğer Pasifler	Pasif Toplamı
31 Ara. 20	719.302.337	5.468.896.150	2.930.655.027	7.565.430.115	16.684.283.629
31 Ara. 21	869.658.488	9.721.281.482	4.920.454.350	13.742.016.774	29.253.411.094
31 Ara. 22	1.163.375.168	13.932.982.685	7.989.843.275	29.936.084.402	53.022.285.530
31 Ara. 23	1.780.800.363	21.857.313.989	15.013.380.580	68.713.709.390	107.365.204.322
31 Ara. 24	3.553.513.829	26.256.419.390	20.391.475.177	103.248.242.634	153.449.651.031

Kaynak: KKTC Merkez Bankası

KKTC Merkez Bankası Likit Aktifleri (TL)

Tarih	Nakit Değerler	Altın Deposu	Bankalar Nezdindeki Mevduat (TP)	Bankalar Nezdindeki Mevduat (YP)	Yurtdışı Bankalar	MDC	Toplam
31 Ara. 20	1.202.513.929	11.245.022	3.875.374.944	6.892.833.367	2.774.707	4.368.263.103	16.353.005.072
31 Ara. 21	1.476.626.284	19.164.666	4.333.706.334	14.252.288.123	1.759.608	8.363.351.089	28.446.896.103
31 Ara. 22	2.387.349.833	27.466.269	6.958.152.831	22.101.658.935	2.307.907	19.588.548.445	51.065.484.220
31 Ara. 23	5.570.400.541	48.366.433	17.740.247.823	31.897.107.250	11.029.430	47.506.902.644	102.774.054.121
31 Ara. 24	4.275.739.086	75.578.388	56.171.187.758	34.488.638.279	4.589.014	47.935.149.669	142.950.882.194

Kaynak: KKTC Merkez Bankası

KKTC Merkez Bankası Tarafından Bankacılık Sektörüne Kullandırılan Krediler (TL)

31 Ara. 20	5.028.243	5.028.243
31 Ara. 21	4.477.238	4.477.238
31 Ara. 22	-	-
31 Ara. 23	-	-
31 Ara. 24	-	-

Kaynak: KKTC Merkez Bankası

Not: Rakamlara faiz gelir reeskontları dâhil edilmiştir.

KKTC Merkez Bankası Nezdindeki Mevduat (TL)

Tarih	Kamu Mevduatı		Bankalar				Diğer		Toplam
	TP	YP	A - Serbest		B - Zorunlu Karşılıklar		TP	YP	
			TP	YP	TP	YP			
31 Ara. 20	163.030.306	119.763.224	531.265.922	4.415.759.693	719.232.331	2.211.422.696	1.610.324	237.466.681	8.399.551.177
31 Ara. 21	437.260.828	130.405.212	538.918.736	8.286.203.149	843.990.800	4.076.463.550	1.660.347	326.833.210	14.641.735.832
31 Ara. 22	431.147.142	667.502.907	1.786.187.372	10.959.023.885	1.340.550.756	6.649.292.519	2.932.326	86.189.053	21.922.825.960
31 Ara. 23	999.359.701	1.205.114.802	2.095.917.079	17.267.966.067	2.272.980.989	12.740.399.591	4.920.818	284.035.523	36.870.694.569
31 Ara. 24	1.912.091.318	623.772.855	7.244.529.392	16.418.853.214	4.824.856.058	15.566.619.119	12.087.308	45.085.303	46.647.89.567

Kaynak: KKTC Merkez Bankası

KKTC Merkez Bankası Döviz Kurları

Yıllar	Aylar	ABD doları		Avro		Sterlin	
		Alış	Satış	Alış	Satış	Alış	Satış
2016		3,5192	3,5255	3,7099	3,7166	4,3189	4,3414
2017		3,7719	3,7787	4,5155	4,5237	5,0803	5,1068
2018		5,2609	5,2704	6,0280	6,0388	6,6528	6,6875
2019		5,9402	5,9509	6,6506	6,6625	7,7765	7,8171
2020		7,3405	7,3537	9,0079	9,0241	9,9438	9,9957
2021		12,9775	13,0009	14,6823	14,7088	17,4530	17,5440
2022		18.6983	18.7320	19.9349	19.9708	22.4892	22.6065
2023		29,4382	29,4913	32,5739	32,6326	37,4417	37,6369
2024	1	30,3053	30,3599	32,8144	32,8735	38,3807	38,5808
	2	31,1201	31,1761	33,6543	33,7149	39,2885	39,4934
	3	32,2854	32,3436	34,8023	34,8650	40,6665	40,8786
	4	32,3389	32,3971	34,6487	34,7111	40,4444	40,6552
	5	32,2489	32,3070	34,8654	34,9282	40,9092	41,1225
	6	32,8262	32,8853	35,1284	35,1917	41,4365	41,6525
	7	33,0304	33,0899	35,7612	35,8256	42,3866	42,6076
	8	33,9233	33,9844	37,6723	37,7402	44,7031	44,9361
	9	34,0900	34,1514	38,0180	38,0865	45,5408	45,7782
	10	34,2095	34,2711	37,0474	37,1142	44,3881	44,6195
	11	34,5794	34,6417	36,5473	36,6131	43,8630	44,0917
	12	35,2233	35,2868	36,7429	36,8091	44,2458	44,4765

Kaynak: KKTC Merkez Bankası

Not: Ay sonu ve yıl sonu kurlarıdır.

Çapraz Kurlar

Yabancı Para / ABD Doları			
Yıllar	Aylar	£	€
2016		1,2293	1,0542
2017		1,3492	1,1972
2018		1,2667	1,1458
2019		1,3114	1,1196
2020		1,3570	1,2272
2021		1,3472	1,1314
2022		1,2048	1,0661
2023		1,2740	1,1065
2024	1	1,2686	1,0828
	2	1,2646	1,0814
	3	1,2617	1,0780
	4	1,2528	1,0714
	5	1,2707	1,0811
	6	1,2645	1,0701
	7	1,2855	1,0827
	8	1,3200	1,1105
	9	1,3382	1,1152
	10	1,2998	1,0830
	11	1,2706	1,0569
	12	1,2583	1,0431

Kaynak: KKTC Merkez Bankası

Not: Ay sonu ve yıl sonu çapraz kurlarıdır.

KKTC Merkez Bankası Tarafından Türk Lirası ve Döviz Mevduatına Uygulanan Faiz Oranları

Yürürlük Tarihi	Para Cinsi				Yönetim Kurulu Karar		Resmi Gazete	
	TL	\$	€	£	Tarihi	Sayısı	Tarihi	Sayısı
	Vadesiz	Vadesiz	Vadesiz	Vadesiz				
03.04.2017	7,00	0,40	0,25	0,50	23.03.2017	947	03.04.2017	61
05.06.2018	11,00	0,40	0,25	0,50	04.06.2018	998	11.06.2018	89
25.06.2018	11,00	0,75	0,25	0,50	21.06.2018	1001	02.07.2018	102
24.09.2018	17,25	1,00	0,25	0,50	20.09.2018	1014	26.09.2018	140
29.07.2019	13,25	1,00	0,125	0,25	26.07.2019	1046	29.07.2019	107
16.09.2019	10,00	1,00	0,125	0,25	12.09.2019	1054	16.09.2019	128
28.10.2019	8,50	1,00	0,125	0,25	25.10.2019	1059	28.10.2019	153
16.12.2019	7,25	0,75	0,05	0,125	13.12.2019	1069	16.12.2019	178
20.01.2020	6,75	0,50	0,05	0,125	17.01.2020	1076	20.01.2020	12
24.02.2020	6,50	0,50	0,05	0,125	20.02.2020	1081	24.02.2020	29
11.03.2020	6,50	0,25	0,05	0,125	10.03.2020	1087	11.03.2020	37
04.05.2020	5,00	0,25	0,05	0,125	30.04.2020	1099	04.05.2020	77
24.08.2020	6,75	0,40	0,15	0,25	20.08.2020	1125	24.08.2020	158
01.10.2020	8,25	0,60	0,25	0,30	30.09.2020	1143	01.10.2020	188
20.11.2020	11,50	0,60	0,25	0,30	19.11.2020	1158	20.11.2020	214
25.12.2020	13,75	0,60	0,25	0,30	24.12.2020	1168	25.12.2020	235
19.02.2021	13,75	0,40	0,15	0,20	17.02.2021	1178	19.02.2021	40
02.04.2021	15,25	0,40	0,15	0,20	01.04.2021	1190	02.04.2021	75
28.10.2021	12,75	0,40	0,15	0,20	27.10.2021	1233	27.10.2021	237
20.05.2022	12,75	0,50	0,25	0,30	17.05.2022	1276	20.05.2022	99
23.06.2022	13,75	1,00	0,50	0,60	22.06.2022	1280	23.06.2022	128
26.07.2023	20,25	1,50	1,00	1,25	25.07.2023	1348	26.07.2023	153
11.10.2023	26,00	1,50	1,00	1,25	10.10.2023	1360	10.10.2023	210
1.12.2023	36,00	2,00	1,25	2,00	27.11.2023	1370	28.11.2023	245
29.03.2024	46,00	2,00	1,25	2,00	28.03.2024	1394	29.03.2024	67

Kaynak: KKTC Merkez Bankası

Not: Vadesiz Türk lirası ve döviz mevduatına uygulanan faiz oranları, vadeli mevduat için de geçerlidir.

KKTC Merkez Bankası Tarafından Türk Lirası ve Döviz Mevduatı Yasal Karşılıklarına Uygulanan Faiz Oranları

Yürürlük		Para Cinsi			Yönetim Kurulu Karar		Resmi Gazete	
Tarihi	TP	\$	€	£	Tarihi	Sayısı	Tarihi	Sayısı
01.06.2013	3,50	0,00	0,50	0,25	09.05.2013	849	16.05.2013	85
01.03.2015	3,50	0,00	0,00	0,00	10.02.2015	899	17.02.2015	25
01.02.2018	5,00	0,20	0,125	0,25	25.01.2018	979	31.01.2018	9
05.06.2018	7,50	0,20	0,125	0,25	04.06.2018	998	11.06.2018	89
25.06.2018	7,50	0,40	0,125	0,25	21.06.2018	1001	02.07.2018	102
15.08.2018	9,00	0,40	0,125	0,25	14.08.2018	1004	31.08.2018	127
24.09.2018	13,00	0,65	0,125	0,25	20.09.2018	1014	26.09.2018	140
29.07.2019	9,00	0,65	0,00	0,125	26.07.2019	1046	29.07.2019	107
16.09.2019	5,75	0,50	0,00	0,125	12.09.2019	1054	16.09.2019	128
28.10.2019	3,25	0,50	0,00	0,125	25.10.2019	1059	28.10.2019	153
16.12.2019	2,50	0,25	0,00	0,05	13.12.2019	1069	16.12.2019	178
24.02.2020	2,25	0,25	0,00	0,05	20.02.2020	1081	24.02.2020	29
11.03.2020	2,25	0,125	0,00	0,05	10.03.2020	1087	11.03.2020	37
04.05.2020	1,00	0,125	0,00	0,05	30.04.2020	1099	04.05.2020	77
24.08.2020	2,75	0,20	0,05	0,10	20.08.2020	1125	24.08.2020	158
01.10.2020	3,50	0,25	0,10	0,15	30.09.2020	1143	01.10.2020	188
20.11.2020	6,00	0,25	0,10	0,15	19.11.2020	1158	20.11.2020	214
25.12.2020	8,00	0,25	0,10	0,15	24.12.2020	1168	25.12.2020	235
19.02.2021	8,00	0,20	0,05	0,10	17.02.2021	1178	19.02.2021	40
02.04.2021	9,00	0,20	0,05	0,10	01.04.2021	1190	02.04.2021	75
28.10.2021	6,00	0,20	0,05	0,10	27.10.2021	1233	27.10.2021	237
20.05.2022	6,00	0,25	0,10	0,15	17.05.2022	1276	20.05.2022	99
23.06.2022	6,00	0,50	0,25	0,30	22.06.2022	1280	23.06.2022	128
26.07.2023	6,00	0,75	0,50	0,65	25.07.2023	1348	26.07.2023	153
01.12.2023	15,00	1,00	0,75	1,00	27.11.2023	1370	28.11.2023	245
29.03.2024	15,00	1,00	0,75	1,00	28.03.2024	1394	29.03.2024	67

Kaynak: KKTC Merkez Bankası

Reeskont Faiz Oranları

Yürürlük Tarihi	Para Cinsi																
	TL					\$					€				£		
	San.		Döv.			San.		Döv.			San.		Döv.		San.		Döv.
	Tic.	Tur.	İhr.	Esn.	Muk.	Tic.	Tur.	İhr.	Muk.	Tic.	Tur.	İhr.	Muk.	Tic.	Tur.	İhr.	Muk.
	Tar.		Avs			Eğt.		Avs			Eğt.		Avs		Eğt.		Avs
	Eğt.																
01.06.13	11	7	7	7	7	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4
05.06.18	17,5	14,5	14,5	13,5	13,5	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4
24.09.18	23,75	20,75	20,75	19,75	19,75	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4
29.07.19	19,50	16,50	16,50	15,50	15,50	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4
16.09.19	16,50	13,50	13,50	12,50	12,50	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4
28.10.19	15,00	12,00	12,00	11,00	11,00	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4
16.12.19	13,00	10,00	10,00	9,00	10,50	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4
20.01.20	12,50	9,50	9,50	8,50	10,00	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4
24.02.20	12,25	9,25	9,25	8,25	9,75	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4
04.05.20	10,75	8,00	8,00	7,00	8,25	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4
24.08.20	12,75	10,00	10,00	9,00	10,50	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4
20.11.20	17,75	15,00	15,00	14,00	14,00	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4
25.12.20	20,00	17,25	17,25	16,25	16,50	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4
02.04.21	21,50	18,75	18,75	17,75	18,00	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4
28.10.21	19,00	16,25	16,25	15,25	16,00	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4
23.06.22	20,00	17,25	17,25	16,25	16,50	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4
26.07.23	35,00	30,00	30,00	28,00	29,00	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4
11.10.23	40,00	32,75	32,75	30,75	32,00	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4
1.12.2023	50,00	42,75	42,75	40,75	42,00	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5
29.03.24	60,00	52,75	52,75	50,75	52,00	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5
27.11.24	55,00	48,50	48,50	46,50	50,00	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5

Kaynak: KKTC Merkez Bankası

Kısaltmalar: Tic.: Ticari, San.: Sanayi, Tur.: Turizm, Tar.: Tarım, Eğt.: Eğitim, İhr.: İhracat, Esn.: Esnaf, Döv. Muk. Avs.: Döviz Mukabili Avans.

Genel Disponibilite Oranları (%)

Bankaların bulundurmak zorunda oldukları disponibl değerlerin taahhütlerine en düşük oranı	10
Bankalar, yurt dışı bankalarda bulundurdıkları paralar ve yurt dışından satın aldıkları menkul kıymetlerin toplam miktarı;	
1. Özkaynaklarının <u>bir</u> katını aşması halinde	12
2. Özkaynaklarının <u>iki</u> katını aşması halinde	14
3. Özkaynaklarının <u>üç</u> katını aşması halinde	16
4. Özkaynaklarının <u>dört</u> katını aşması halinde	18
5. Özkaynaklarının <u>beş</u> katını aşması halinde	20

Kaynak: KKTC Merkez Bankası

Not: Genel Disponibilite Oranları: KKTC Merkez Bankası Yönetim Kurulu'nun 07 Şubat 2013 tarih ve 841 sayılı kararı olup, 26 Şubat 2013 tarih ve 32 no'lu Resmi Gazete'de yayımlanmış, 1 Mart 2013 tarihinde yürürlüğe girmiştir.

Yasal Karşılık Oranları

Yürürlüğe Giriş Tarihi	Açıklama	TP	YP
31.03.2020	Üç aya kadar vadeli mevduatlarda (üç ay dâhil)	8,00	8,00
	Üç aydan uzun altı aya kadar vadeli mevduatlarda (altı ay dâhil)	7,00	7,00
	Altı aydan uzun bir yıla kadar vadeli mevduatlarda (bir yıl dâhil)	6,00	6,00
	Bir yıldan uzun vadeli mevduatlarda	5,00	5,00
	Mevduat hariç diğer yükümlülüklerde	8,00	8,00
	Kıymetli maden yükümlülüklerde	0	0

Kaynak: KKTC Merkez Bankası**Tarifeler Talimatı**

A	Türk Lirası İşlemleri	Komisyon, Ücret ve Masraflar
1	Gelen TL havalelerden	-
2	Giden TL havalelerden	0,0005 (On binde beş) komisyon
3	Giden TL havalelerden	En az ücret: 250,00 TL
4	Giden TL havalelerden alınan haberleşme masrafı	-
B	Kambiyo İşlemleri	Komisyon, Ücret ve Masraflar
1	Gelen döviz havalelerden	-
2	Giden döviz havalelerden	0,001 (Binde bir) komisyon
3	Giden döviz havalelerden	En az ücret: 250,00 TL

Kaynak: KKTC Merkez Bankası

Karşılıksız Çekler

Yıllar	Aylar	Çek Kullanmaktan Men Edilenler (Şahıs adedi)	
		Aylık Toplam	Kümülatif Toplam
2016			2.977
2017			2.499
2018			2.374
2019			2.166
2020			1.633
2021			1.356
2022			757
2023			659
2024	1	50	50
	2	62	112
	3	59	171
	4	53	224
	5	68	292
	6	46	338
	7	63	401
	8	89	490
	9	88	578
	10	116	694
	11	89	783
	12	63	846

Kaynak: KKTC Merkez Bankası

Para Arzı (Milyon TL)

Yıl	Devre	M1	Yüzde Değişim	M2	Yüzde Değişim	M3	Yüzde Değişim
2019	I	6.297,8	14,08	29.051,7	9,05	31.227,0	8,95
	II	6.581,7	4,51	30.066,1	3,49	32.390,9	3,73
	III	6.775,1	2,94	30.109,1	0,14	33.243,7	2,63
	IV	7.386,0	9,02	33.164,4	10,15	35.890,3	7,96
2020	I	7.872,2	6,58	34.635,5	4,44	37.612,4	4,80
	II	8.529,4	8,35	35.839,0	3,47	38.294,3	1,81
	III	9.724,8	14,02	40.684,0	13,52	43.787,2	14,34
	IV	10.077,1	3,62	41.842,8	2,85	45.299,2	3,45
2021	I	10.461,4	3,81	45.118,5	7,83	48.624,9	7,34
	II	11.257,1	7,61	47.658,2	5,63	50.639,9	4,14
	III	12.381,7	9,99	49.727,0	4,34	52.622,7	3,92
	IV	17.349,1	40,12	67.053,5	34,84	71.396,0	35,68
2022	I	19.759,9	13,90	74.364,7	10,90	78.623,5	10,12
	II	23.814,8	20,52	82.490,8	10,93	86.691,6	10,26
	III	28.312,8	18,89	92.082,7	11,63	96.243,4	11,02
	IV	34.326,7	21,24	105.913,6	15,02	111.344,3	15,69
2023	I	40.071,5	16,74	116.406,7	9,91	121.302,0	8,94
	II	54.532,1	36,08	156.930,8	34,81	163.014,6	34,39
	III	60.041,8	10,10	169.304,5	7,88	176.924,2	8,53
	IV	67.886,8	13,07	191.745,2	13,25	200.015,7	13,05
2024	I	74.606,5	9,90	210.518,4	9,79	221.519,4	10,75
	II	75.419,7	1,09	220.086,9	4,55	229.227,3	3,48
	III	71.833,9	-4,75	234.646,8	6,62	245.962,4	7,30
	IV	82.829,9	15,31	253.994,9	8,25	266.124,5	8,20

Kaynak: KKTC Merkez Bankası

*Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti Merkez Bankası
Yıllık Rapor 2024*

Bilgi ve Önerileriniz için: www.kktcmerkezbankasi.org